

BØRNE- RELATIONER PÅ NIKOCBS SKOLE

FÆLLESBESTYRELSEN
EFTERÅRET 2006



Indhold:

FORMÅLET MED UNDERSØGELSEN	3
UNDERSØGELSESPROCEDURE	3
Spørgeskema	3
Svarprocent	4
Anonymitet	4
Tidspunkt for udsendelsen	4
Definition på mobning	5
Øvrige bemærkninger	5
RESULTATER	6
Besvarelsesprocent	6
Hyppighed og karakteren af mobning	7
Om at fortælle det til andre – og deres reaktioner	11
Kendskab til mobning af andre – og reaktioner	14
Har selv mobbet andre	16
Indsats mod mobning	18
Undervisningsmiljø og generel trivsel	20
SAMMENFATNING	25
Appendiks 1: Forældrebrev	29
Appendiks 2: Brev til lærerne	30
Appendiks 3: Informationsskrivelse til forældre	31
Appendiks 4: Spørgeskema	33

FORMÅLET MED UNDERSØGELSEN

I tilfredshedsundersøgelsen, som blev gennemført af Fællesbestyrelsen (FB) i 2003, blev forældrene bl.a. spurgt om deres oplevelser af mobning. Efter en præsentation af en definition på mobning ("*En person bliver mobbet, når han eller hun gentagne gange over en vis periode bliver udsat for negative handlinger fra en eller flere personer*") blev de bedt om at angive, i hvor høj grad deres eget barn havde været udsat for mobning. 12% af forældrene svarede, at de havde oplevet at deres barn havde været udsat for mobning i en eller anden grad. Dette svarede til – ud fra forældrenes oplevelse - at i alt 43 børn havde været udsat for en eller anden grad af mobning. Forældrene blev også spurgt, i hvilken grad de mente at have oplevet, at andre børn i klassen havde været udsat for mobning. Omkring 30% angav at have oplevet mobning af andres børn (Rapporten kan downloades på www.kochs.dk - under mappen fællesbestyrelsen, igangsatte projekter).

På baggrund af undersøgelsens resultater udpegede FB *børnenes relationer* som et prioriteret arbejdsområde. Som et af tiltagene besluttede FB at iværksætte en undersøgelse af børnenes egen oplevelse af deres indbyrdes relationer generelt og af mobning specifikt. Hensigten med undersøgelsen var dels at få et samlet billede af børnenes oplevelse af mobning og dels at give de enkelte klasser informationer til at arbejde videre med problemstillingen.

UNDERSØGELSESPROCEDURE

Spørgeskema

For at øge sammenligneligheden med tidligere og kommende undersøgelser i folkeskolen, blev det besluttet at tage udgangspunkt i spørgsmål fra et spørgeskema udviklet af den svenske mobningseksperter Dan Olweus, som anbefales af Undervisningsministeriet. Disse spørgsmål blev udvidet med yderligere spørgsmål, som vi ønskede at få belyst. Der blev udarbejdet udkast til informationsbrev til forældrene, instruktioner til eleverne vedrørende besvarelsen og spørgeskema, som blev præsenteret for FB og lærerrådet. Udkastene blev diskuteret og de endelige versioner blev udarbejdet og vedtaget af FB. Forældrebreve, informationsskrivelse til lærere og forældre, instruktionerne og det endelige spørgeskema fremgår af **bilag 1 - 4**. Vi valgte at bede børn fra 3. til 9. årgang om at deltage i undersøgelsen. Vi anså børn fra 0. til 2. for at være for unge til at læse og forstå spørgsmålene, og det spørgeskema, som vi tog udgangspunkt i, er endvidere beregnet for den valgte aldersgruppe.

Svarprocent

I almindelige enqueteundersøgelser (f.eks. Gallupundersøgelser, større befolkningsundersøgelser m.v.) opnås generelt svarprocenter mellem 30 og 40. I undersøgelser af særlige grupper, f.eks. bestemte patientgrupper, opnås ofte højere svarprocenter mellem 50 og 80. Man ved fra sådanne undersøgelser, at man kan øge svarprocenten ved at anvende forskellige procedurer. Til sådanne procedurer hører f.eks. 1) forhåndsinformering inden spørgeskemaet udsendes og 2) rykkerprocedurer, hvor undersøgelsesdeltagere, der ikke har svaret efter en given dato, modtager et rykkerbrev. Det besluttedes at benytte både forhåndsinformering og en rykkerprocedure. På baggrund af generelle erfaringer samt erfaringer fra FB's tidligere tilfredshedsundersøgelse besluttede vi, at en svarprocent på 70 eller derover ville være acceptabel.

Anonymitet

Undersøgelsen skulle besvares *anonymt*. Da resultaterne skulle kunne anvendes til arbejdet med børnenes relationer i de enkelte klasser, blev børnene bedt om at angive, hvilken klasse, de gik i. Da vi af hensyn til svarprocenten ønskede at have mulighed for at sende en rykker til eventuelle hjem, hvor børnene ikke havde returneret spørgeskemaet, besluttede vi at anvende den procedure, som vi med held havde anvendt i forbindelse med den tidligere tilfredshedsundersøgelse: Familieerne modtog en anonym kuvert uden afsenderadresse og en kuvert med forældrenes afsenderadresse, hvori den anonyme kuvert indeholdende det anonymt besvarede spørgeskema skulle lægges, inden den returneredes med posten eller afleveredes på skolen. De anonyme kuverter ville først blive åbnet, når skemaerne skulle indtastes. Mens det forudsås, at enkelte børn og forældre fortsat ville være bekymrede for deres anonymitet, blev det antaget, at den valgte procedure var det bedst mulige kompromis, så længe en rykkerprocedure skulle gennemføres.

Tidspunkt for udsendelsen

Spørgeskemaet skulle besvares og indsendes senest d. 27 september og spørgsmålene skulle besvares for perioden siden sommerferien. Dette tidspunkt blev valgt af flere grunde. Dels ville denne periode på 6 uger give et passende øjebliksbillede af situationen i klasserne. Endvidere ville resultaterne kunne anvendes i det konkrete arbejde i klasserne med børnenes relationer, hvilket ikke ville være tilfældet, hvis vi havde valgt et tidspunkt inden sommerferien, da mange klasser skifter etage og lærere efter sommerferien. I Dansk Center for Undervisningsmiljø's undersøgelser af mobning anvender ligeledes en periode på to måneder som reference.

Definition på mobning

Der blev fra alle sider lagt vægt på, at såvel børn som forældre var fortrolige med definitionen på mobning og var i stand til at skelne mobning fra almindeligt drilleri. Den anvendte definition på mobning fremgår af den følgende tekst, som indgik i såvel informationsbrevet til forældrene som instruktionen til spørgeskemaet:

En elev bliver mobbet, når en anden elev, eller flere andre elever – siger grimme og ubehagelige ting til en anden pige eller dreng, gør nar eller bruger sårende øgenavne – helt overser en, eller med vilje prøver at lukke en ude fra kammeraterne – slår, sparker, river i håret, skubber eller lukker ham eller hende inde – fortæller løgne eller spreder falske rygter om en, eller sender ubehagelige sedler (eller SMS-er, e-mails, chat-beskeder) og prøver at få de andre til ikke at kunne lide en anden pige eller dreng – og den slags ting. Ved mobning sker sådan noget *gentagne* gange, og det er vanskeligt for den, der bliver udsat for det, at forsvare sig. Mobning er altså *ikke* almindeligt drilleri, som sker en gang imellem, men grimme, ubehagelige, ondsksfulde ting, som bliver sagt eller gjort *gentagne* gange for at såre og udelukke en pige eller dreng, og som betyder at han eller hun bliver ked af det og føler sig udenfor.

Den anvendte definition på mobning er i overensstemmelse med den generelle definition, som anvendes af Undervisningsministeriet og i undersøgelser af mobning. Lærerne blev desuden bedt om inden udsendelsen af spørgeskemaet at diskutere mobning og definitionen på mobning med eleverne i klassens time.

Øvrige bemærkninger

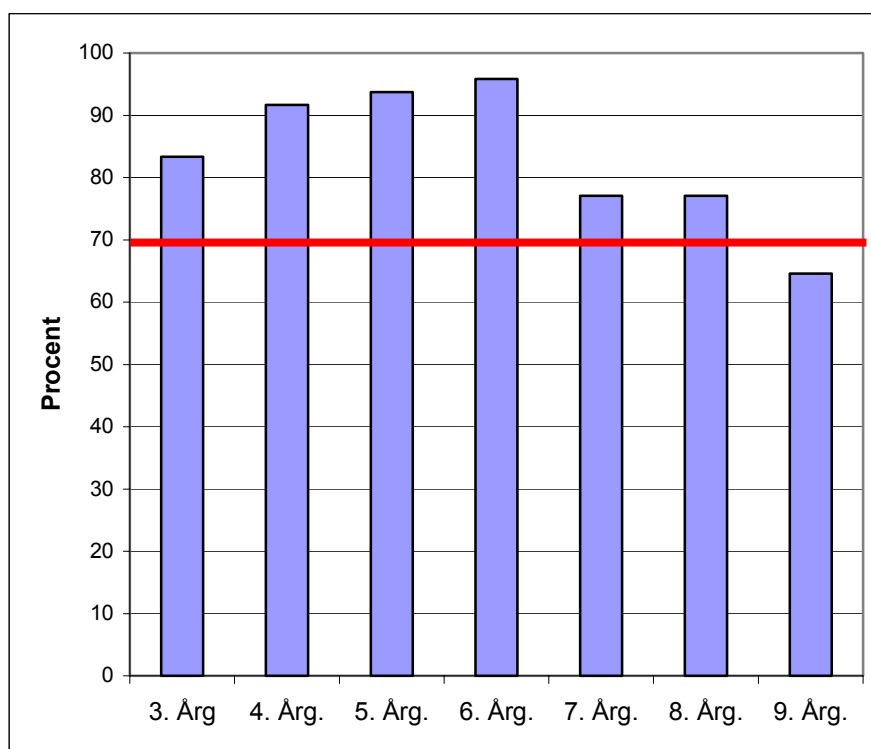
Den efterfølgende gennemgang af resultaterne indeholder en forholdsvis detaljeret gennemgang af resultaterne, og indeholder også enkelte resultater af statistiske analyser, så særligt interesserede har mulighed for at vurdere grundlaget for fortolkningen af resultaterne. Tallene over figurerne refererer til det spørgsmål, som beskrives i figuren. Hvis der ikke er angivet et tal, skyldes det, at figuren beskriver sammenhænge, som ikke refererer direkte til et spørgsmål fra spørgeskemaet. De samlede resultater vil blive fortolket i en afsluttende sammenfatning. I det følgende vil de *generelle resultater* blive beskrevet og detaljeringsgraden vil ikke gå længere end årgang og køn. *Tallene for de enkelte klasser* vil således ikke blive præsenteret i denne rapport, men vil blive videregivet til lærerne m.h.p. at danne grundlag for det videre arbejde i klasserne. Udkast til spørgeskema og dataanalyser er foretaget af Bobby Zachariae, som også har skrevet rapporten. Data indtastet af Ursula Brogaard. Begge er medlemmer af Fællesbestyrelsen.

RESULTATER

Besvarelsesprocent

I alt 337 spørgeskemaer blev sendt ud til elever fra 3. til 9. årgang. Efter udsendt rykker returneredes i alt 282 spørgeskemaer, hvoraf et spørgeskema ikke var udfyldt. I alt 139 drenge og 142 piger returnerede helt eller delvis udfyldte spørgeskemaer. FB havde valgt at anse 70% eller derover som acceptabel. Den opnåede svarprocent på 84 må således anses for at være tilfredsstillende. Svarprocenten fordelt på årgang fremgår af **figur 1**.

Figur 1. Svarprocent fordelt på årgang

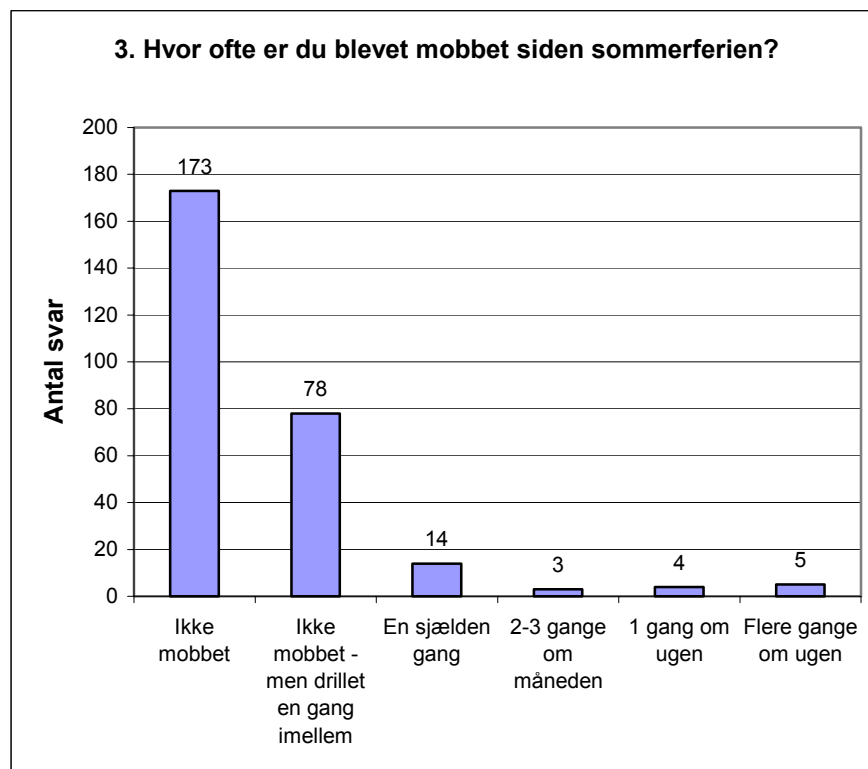


Svarprocenten var over 80 for de yngste årgange (3. til 6. årgang), noget lavere for 7. og 8. årgang, men fortsat højere end de 70% som var fastlagt som acceptabel svarprocent. Kun 9. årgang lå med 65% under den ønskede svarprocent. Det skal dog bemærkes, som det fremgår senere, at ingen elever i 9. årgang angav at have været udsat for mobning, hvilket måske kan forklare den lavere svarprocent. Der var ingen forskelle i andelen af piger og drenge, der besvarede spørgeskemaet. Blandt besvarelserne indleveret fra elever på 6. til 9. årgang, var 6 indleveret af ”nye” elever, dvs. elever, der ikke tidligere havde gået i ”a” eller ”b” klasse.

Hyppeghed og karakteren af mobning

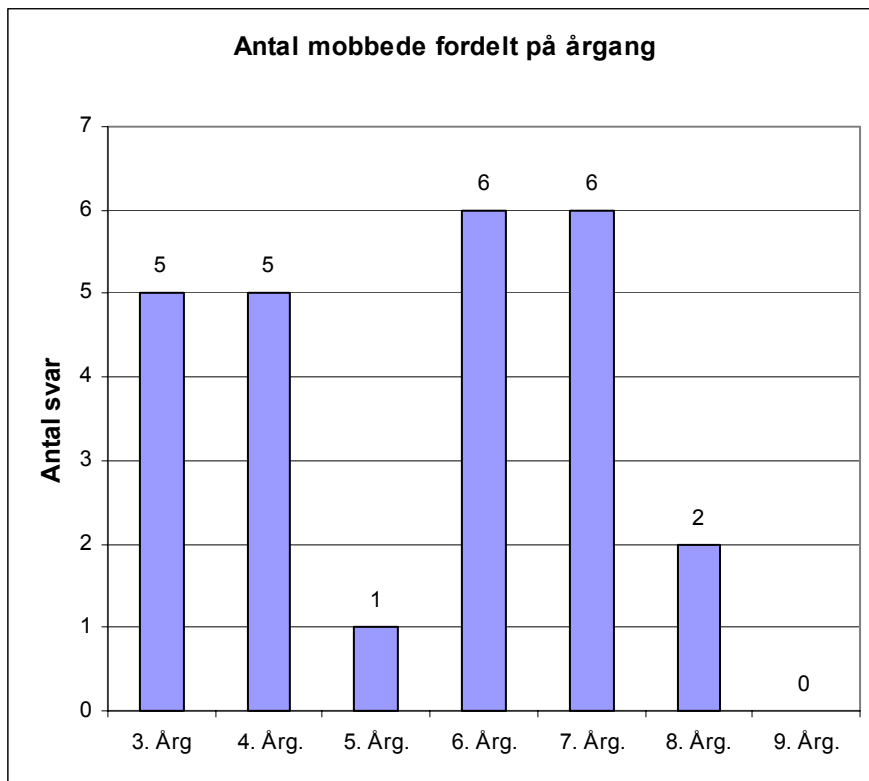
Eleverne blev bedt om at besvare, hvor ofte de havde oplevet at blive mobbet i perioden siden sommerferien, og såfremt de var blevet mobbet, hvilke måder de var blevet mobbet på. Antallet af elever, der angiver, at de er blevet mobbet, elever, der angiver ikke at have været udsat for mobning, og elever, der angiver at de er blevet drillet, men ikke mobbet, er vist i **figur 2**.

Figur 2. Hyppigheden af oplevet mobning



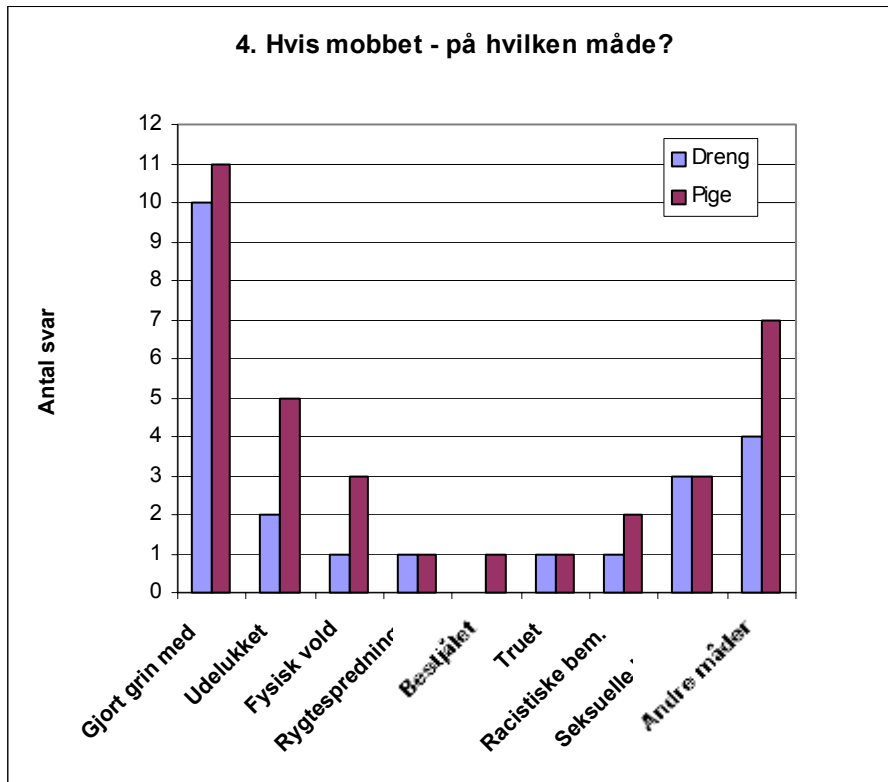
I alt 26 elever havde oplevet at have været udsat for mobning siden sommerferien, svarende til 9,3% af besvarelsene. Dette tal inkluderede elever, der angav at have været mobbet ”en sjælden gang”. Den nyeste undersøgelse fra DCUM viser til sammenligning, at 18 % af eleverne i 4. – 10. klasse i folkeskolen angiver, at de selv inden for de sidste 2 måneder er blevet mobbet af en eller flere af deres klassekammerater (www.dcum.dk). Hvis vi betragter hyppig mobning som værende ”2-3 gange om måneden” eller derover, havde 4,3% af eleverne på Kochs Skole været udsat for hyppig mobning siden sommerferien. En korrelationsundersøgelse af sammenhæng mellem antallet af mobbede i klassen og antallet, der havde oplevet sig drillet - men ikke mobbet, viste ingen sammenhæng (R (Spearman’s Rho) = 0,09). Der var således intet mønster i, at klasser med flere mobbede også havde flere elever, der følte sig drillede.

Figur 3. Mobning fordelt på årgang

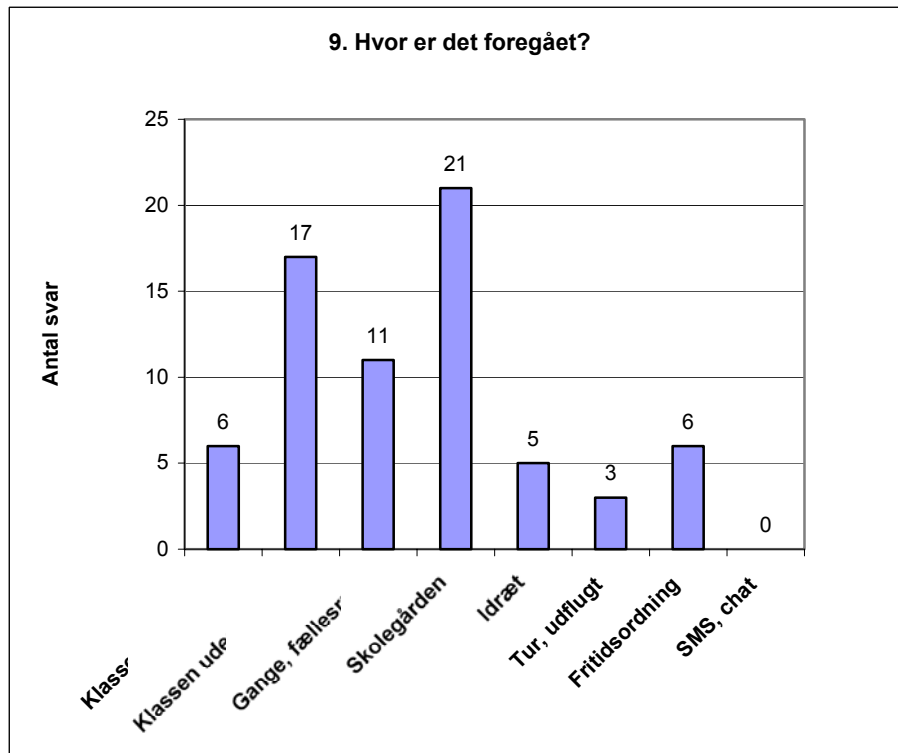


Antallet af elever på hver årgang, der havde været udsat for mobning en sjælden gang eller oftere, er vist i **figur 3**. Andelen af mobbede elever var ujævnt fordelt. Mens der kun var 1 elev på 5. årgang, 2 elever på 8. årgang og ingen elever på 9. årgang, der havde været udsat for mobning, var andelen hhv. 10% på 3. og 4. årgang og 12,5% på 6. og 7. årgang. I alt 11 drenge og 15 piger havde været udsat for mobning. Selvom, der var lidt flere piger end drenge, der havde været udsat for mobning, var forskellen i andelen af drenge og piger, der havde været udsat for mobning ikke statistisk signifikant ($p = 0,44$). Blandt de 6 ”nye” elever, som var kommet til efter 5. årgang, dvs. ikke havde gået på Rød eller Gul etage, angav 2 (33%), at de var blevet mobbet en sjælden gang, og 1 (17%), at hun var blevet mobbet 2-3 gange om måneden siden sommerferien. Yderligere 2 (33%) svarede, at de var blevet drillet. De forskellige måder, som eleverne havde været mobbet på, fremgår af **figur 4**. Mens der var en tendens til, at flere piger end drenge havde været udsat for at blive ”udelukket”, var der generelt ingen forskel mellem drenge og piger. Som det fremgår af **figur 5**, foregår mobning hyppigst i *skolegården*, efterfulgt af *i klasseværelset, når lærerne ikke er til stede*, med *gange og fællesrum* på tredjepladsen. Noget overraskende, angiver ingen elever at have været udsat for mobning via *SMS, chat eller lignende* siden sommerferien. Dette udelukker dog ikke, at det kan være sket tidligere. Af de elever, som havde været udsat for mobning siden sommerferien, havde mobningen været i et par uger i 56% af tilfældene, mens 44% havde oplevet mobning i en måned eller længere.

Figur 4. Typer af mobning fordelt på drenge og piger

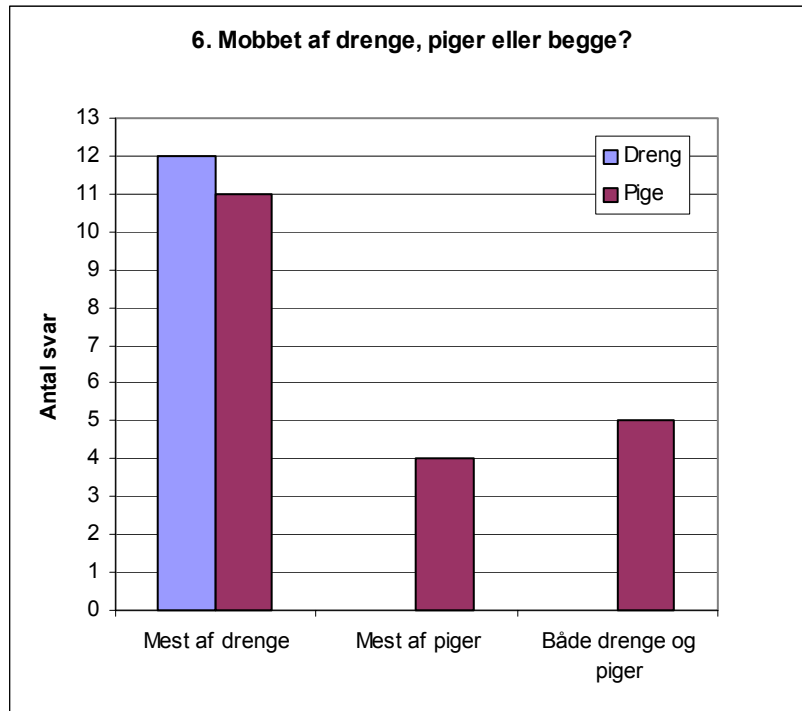


Figur 5. Hvor er mobningen foregået?

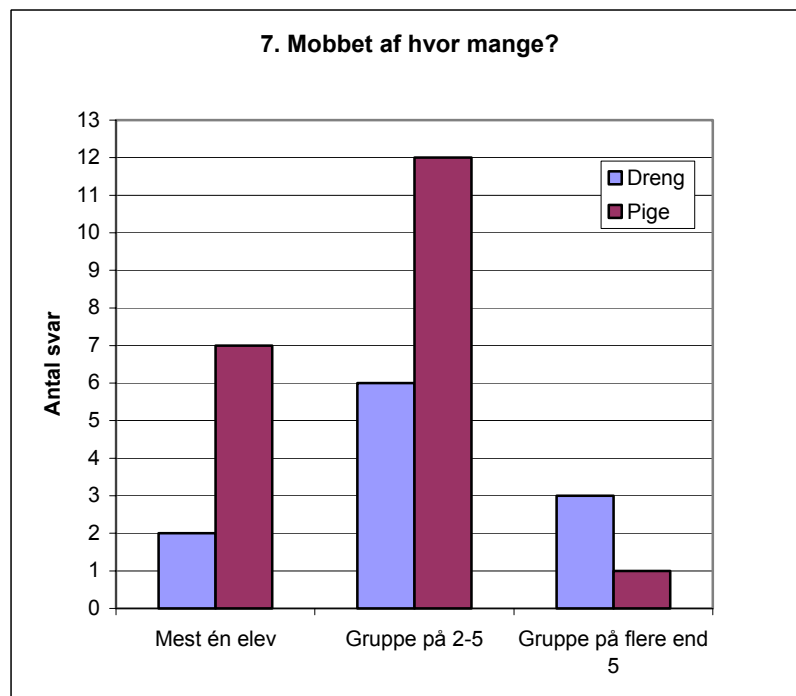


På 3. til 5. årgang var 64% af de mobbede elever piger, mens piger udgjorde 50% af de mobbede elever på 6. til 9. årgang. Som det fremgår af **figur 6**, angav drengene, at de mest var blevet mobbet af andre drenge, mens piger angav at være blevet mobbet af såvel piger som drenge.

Figur 6. Mobbet af hvem?



Figur 7. Mobbet af hvor mange?



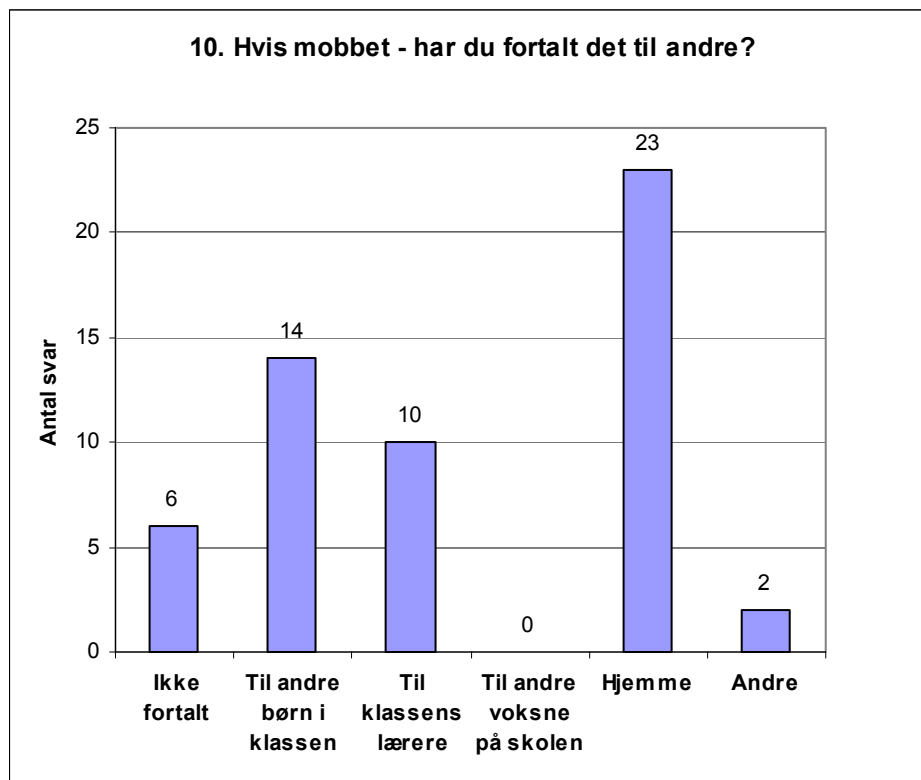
Som det ses af **figur 7**, er det mest hyppigt at blive mobbet af en gruppe på mellem 2 og 5 elever.

En elev havde hverken angivet årgang eller ”a” eller ”b”. Denne elev havde været udsat for mobning 2-3 gange om måneden,

Om at fortælle det til andre – og deres reaktioner

Eleverne blev også spurgt, om de havde fortalt det til andre børn og voksne, og i så fald, hvordan disse havde reageret. Såfremt de ikke havde forsøgt at hjælpe, blev de spurgt om, hvad de troede årsagerne kunne være. Som det fremgår af **figur 8**, havde de fleste fortalt det hjemme. Dog var der 6 elever, som ikke havde fortalt det til nogen tidligere. Under halvdelen havde fortalt det til klassens lærere. Når et barn ikke havde fortalt det, var frygten for repressalier den hyppigste årsag, men også holdninger om at ”man ikke skal sladre” og ønsket om at ”klare det selv” spillede ind (se **figur 9**).

Figur 8. Antal elever, der har fortalt det til andre.

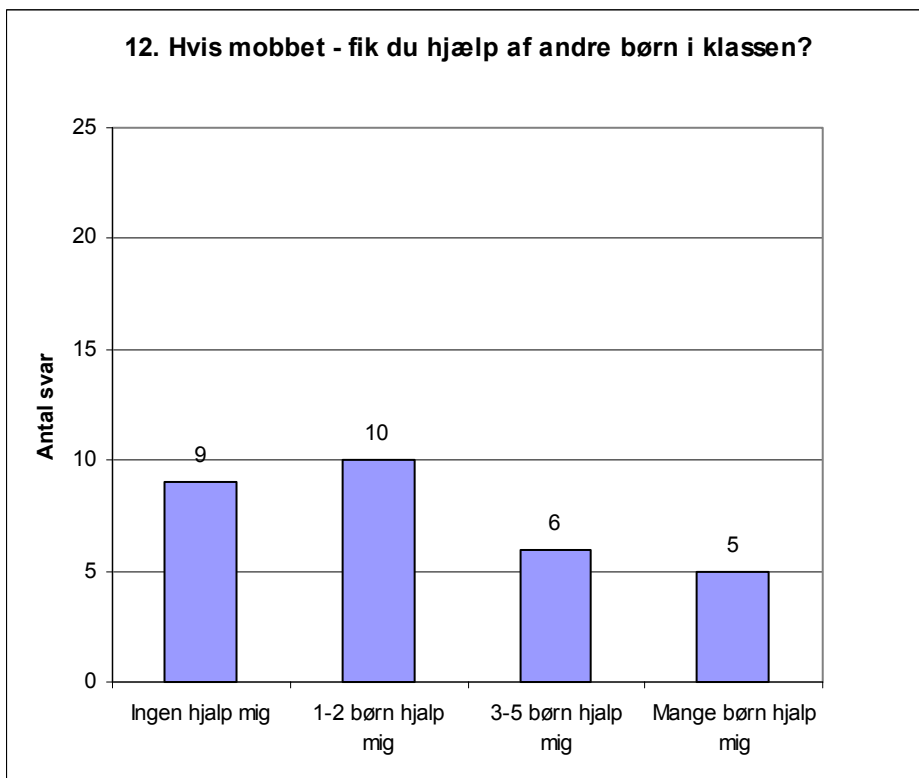


Som det fremgår af **figur 10**, oplevede 9 af eleverne, at de andre elever ikke havde forsøgt at hjælpe. Adspurgte om, hvad de tror årsagen kunne være, svarer de fleste, at de tror, at det skyldes de andre elevers frygt for, at det skulle gå ud over dem selv (se **figur 11**). Flere drenge (18%) end piger (7%) havde holdt for sig selv, at de blev mobbet, selvom forskellen pga. de relativt få mobbede elever, ikke var statistisk signifikant.

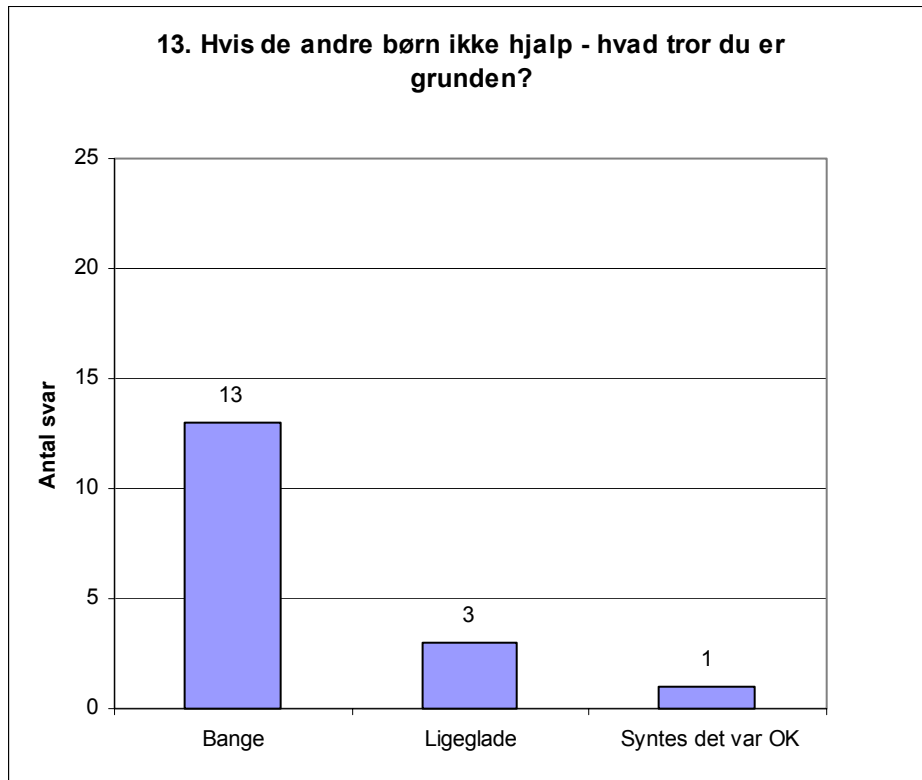
Figur 9. Årsager til, at man ikke har fortalt det til andre.



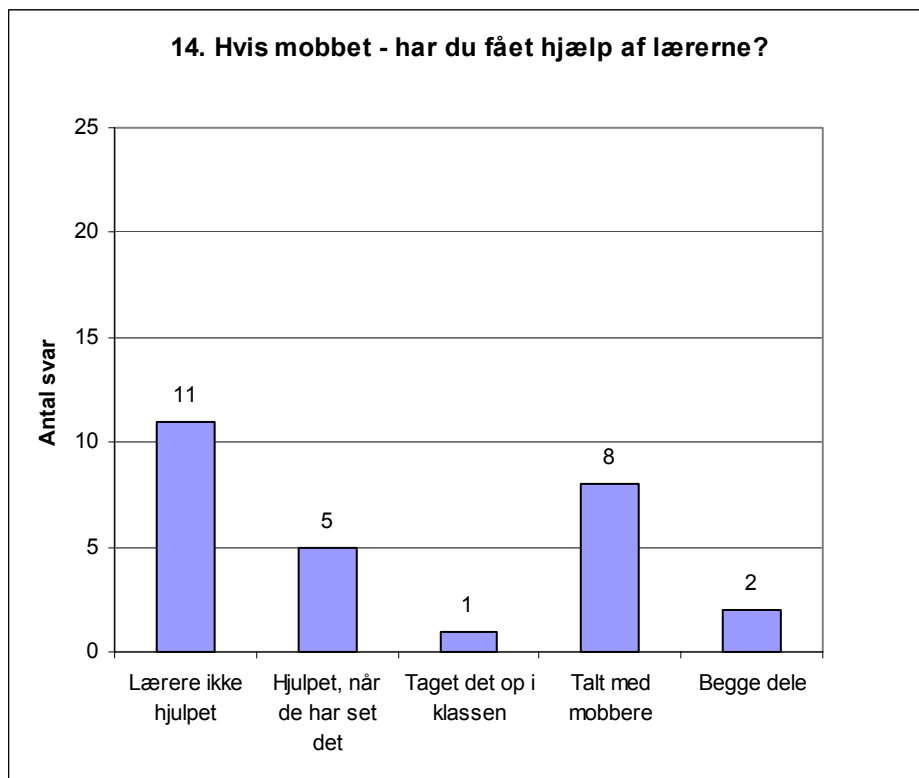
Figur 10. Hvor mange elever fik hjælp, når de blev mobbet?



Figur 11. Tanker om grunden til at de andre elever ikke hjælp.

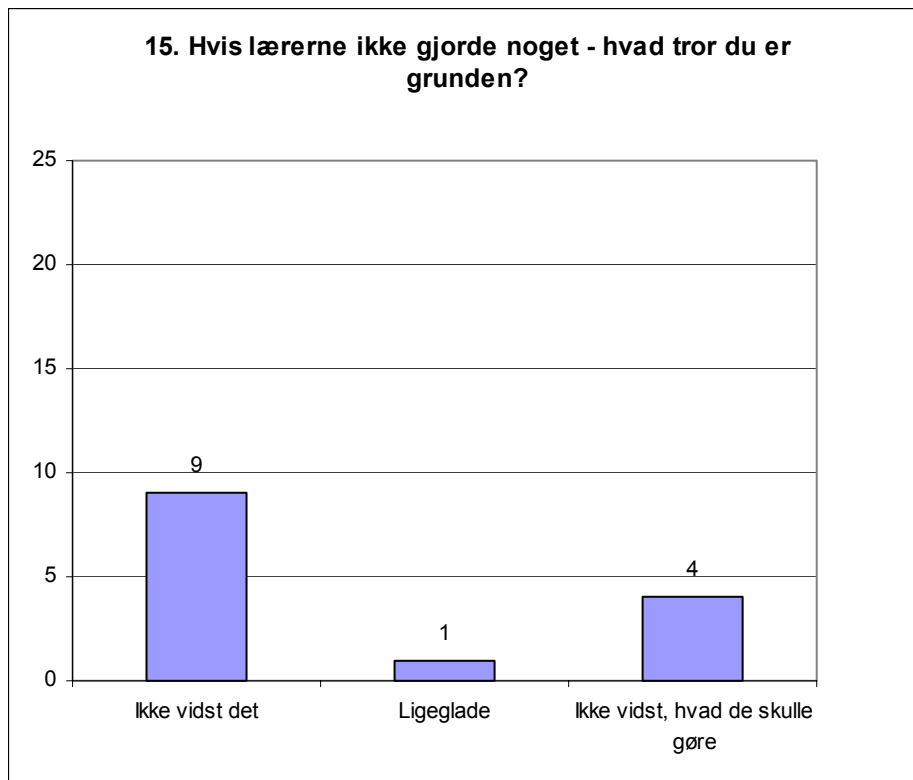


Figur 12. Antal elever, der havde fået hjælp af lærerne.



En del elever havde ikke fået hjælp af lærerne (**figur 12**). Når lærerne havde hjulpet, havde de oftest talt med mobberne eller grebet ind, når de havde set det ske. Kun en elev svarede, at lærerne havde taget det op i klassen. Når lærerne ikke hjalp, mente eleverne i de fleste tilfælde, at det skyldtes, at lærerne ikke vidste, at det foregik, eller at de ikke vidste, hvad de skulle stille op (**figur 13**).

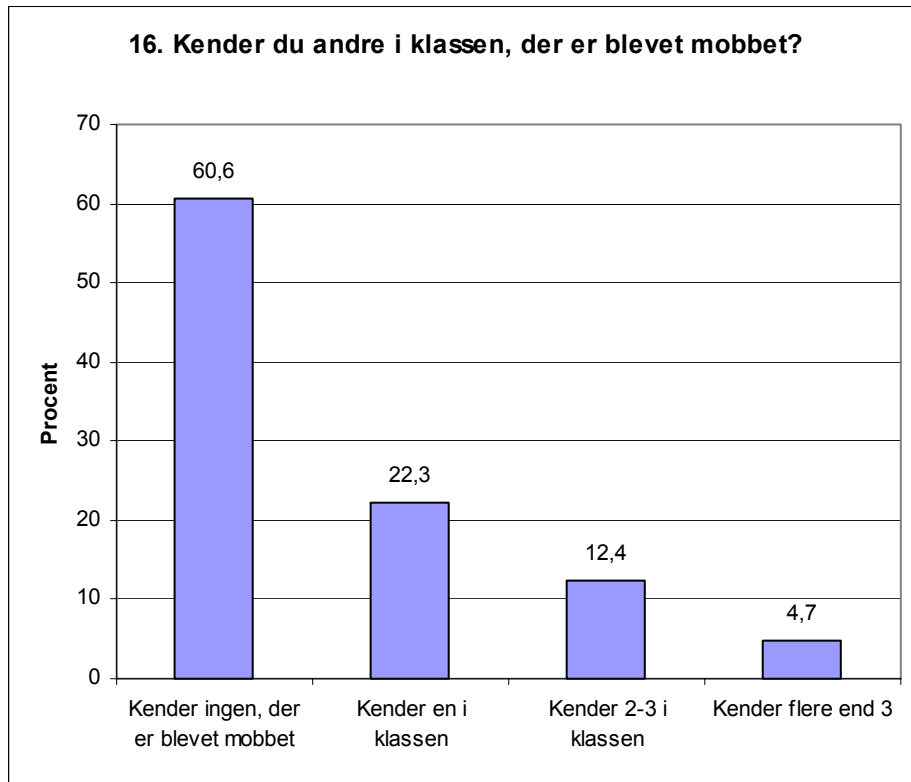
Figur 13. Oplevet grund til at lærerne ikke hjalp.



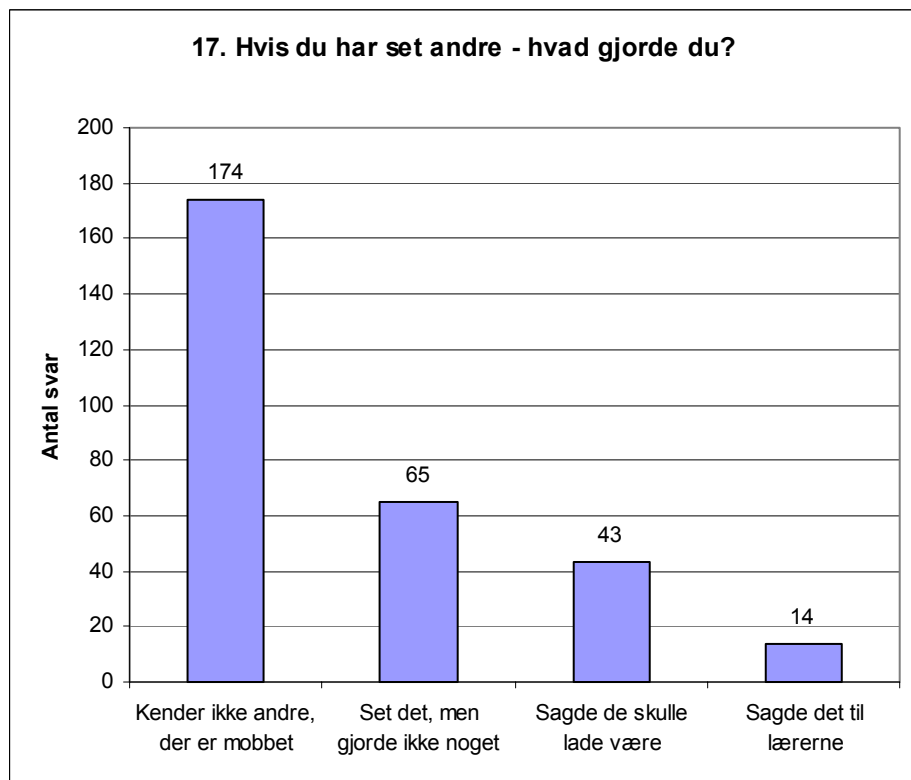
Kendskab til mobning af andre – og reaktioner

Som det fremgår af **figur 14**, svarede næsten 40% af eleverne, at de kendte til en eller flere i klassen, der var blevet mobbet. I DCUM's undersøgelse angiver 50% af eleverne i folkeskolen, at de oplevede at der sker mobning i deres klasse. Adspurgte, hvad de havde gjort, når de havde oplevet at en anden elev blev mobbet, angav lidt over halvdelen, at de ikke havde gjort noget (se **figur 15**). Til sammenligning svarede 41% i folkeskolen, at de ikke havde gjort noget, selvom de havde haft lyst til at gribe ind. Mange af eleverne på Kochs Skole angav, at de var bange for, at det skulle gå ud over dem selv, eller at de var bange for at det ville blive værre for den mobbede. Der var dog næsten lige så mange, der svarede, at de syntes, at den mobbede selv var ude om det - eller, at det ikke kom dem ved (**figur 16**).

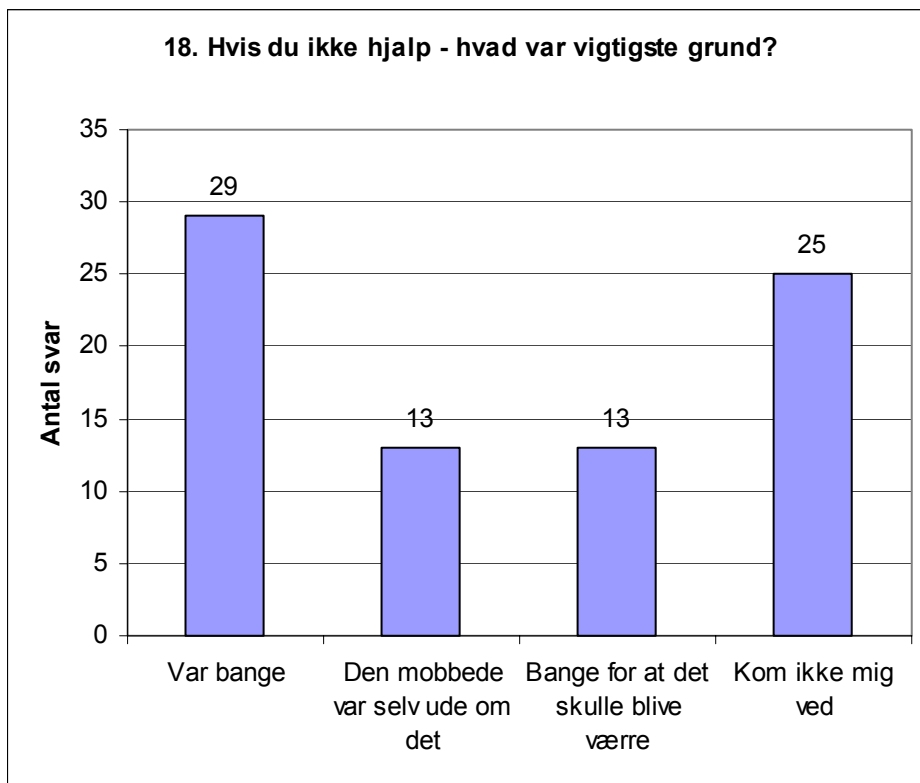
Figur 14. Kendskab til mobning i klassen.



Figur 15. Hvad gjorde eleverne, når de så andre blive mobbet?



Figur 16. Grunde til, at eleverne ikke hjalp.



Mht. oplevelsen af at have fået hjælp af lærerne, var der ingen forskelle mellem de yngre og de ældre årgange, og der var tilsyneladende heller ikke klare forskelle mellem piger og drenge mht. den hjælp de havde modtaget af lærerne – dog med en større tendens til at tage det op med mobberne når det var piger, der var blevet mobbet.

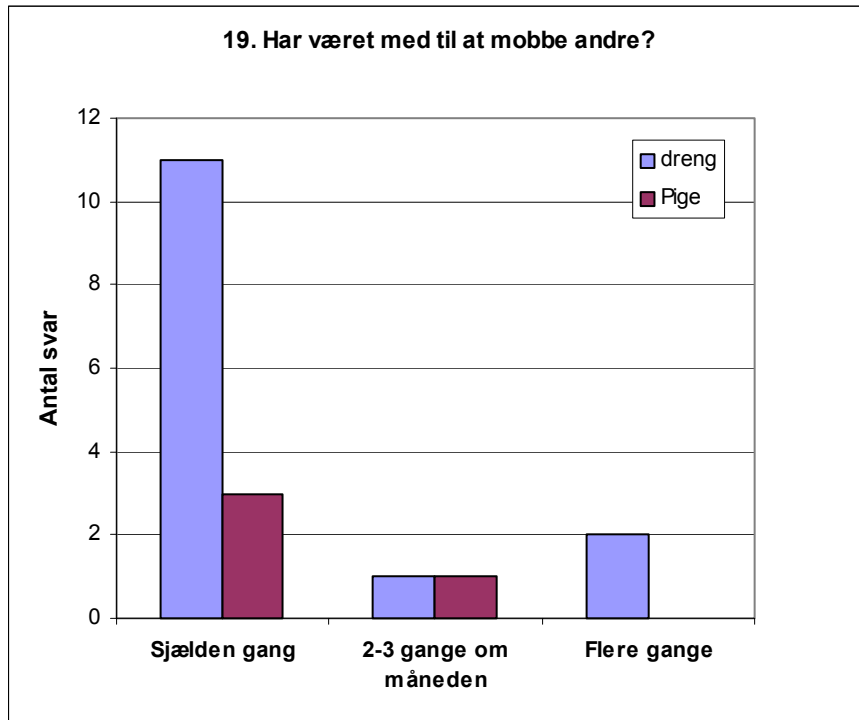
Andelen af elever, der havde oplevet andre blive mobbede, men ikke gjort noget, var 67% på 6. til 9. årgang, mens det var 50% på 3. til 5. årgang. Denne forskel var nær-signifikant ($p=0,06$). Der var ligeledes en tendens til at flere drenge (69%) end piger (51%), der havde kendskab til at andre blev mobbet, ikke havde gjort noget ($p=0,06$).

Har selv mobbet andre

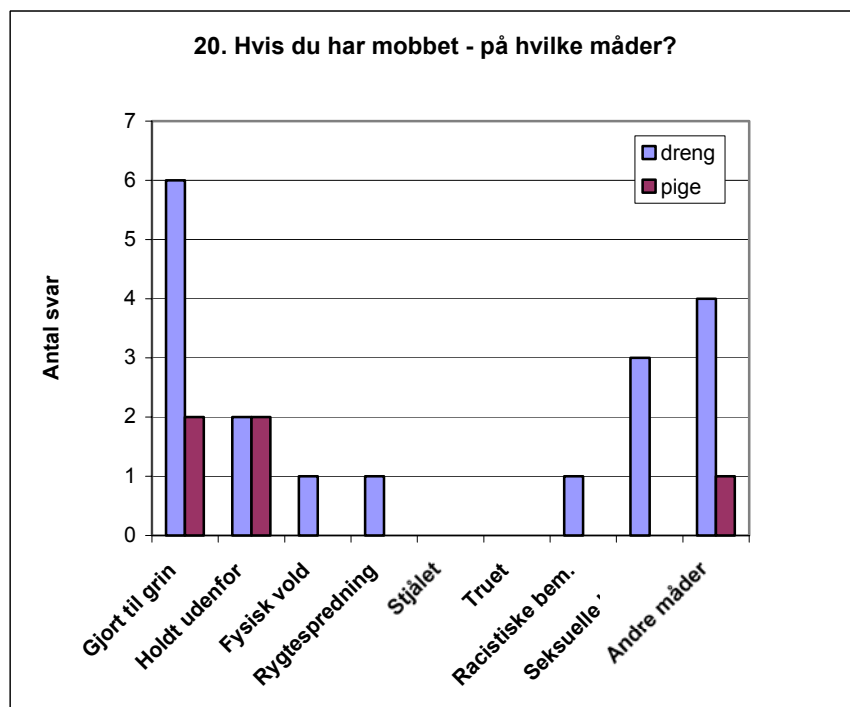
I alt 18 elever – overvejende drenge – svarede, at de havde været med til at mobbe andre (**figur 17**). At gøre andre til grin blev angivet som den hyppigste måde at mobbe på (**figur 18**). Måderne, der mobbes på, er i overensstemmelse med de mobbedes besvarelser. Hvis man sammenligner med svar fra de elever, der oplever at have været udsat for mobning, hvor mange angiver, at de er blevet mobbet af grupper

på 2-5, må man antage, at en del elever enten ikke oplever, at de har været med til at mobbe, eller ikke ønsker at svare.

Figur 17. Hvor ofte har du været med til at mobbe andre?



Figur 18. På hvilke måder har du mobbet andre?



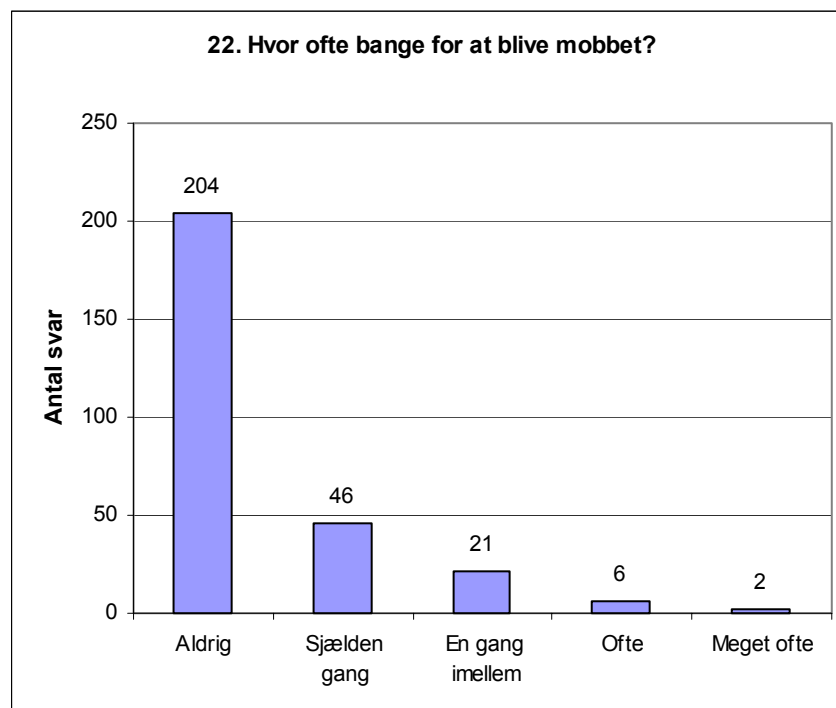
Der er signifikant flere drenge (10%) end piger (3%), der angiver at have mobbet andre ($p < 0,02$). Når man sammenligner med mobbernes oplevelser, tyder tallene på, at piger enten ikke selv erkender, at de har mobbet andre, eller er mindre åbne om det. Omvendt kunne tallene også fortolkes således, at drenge finder det mere socialt acceptabelt at mobbe andre.

Der var flere elever (19%) blandt de, der selv havde været udsat for mobning, som havde været med til at mobbe andre, end blandt de, der ikke havde været udsat for mobning (8%)

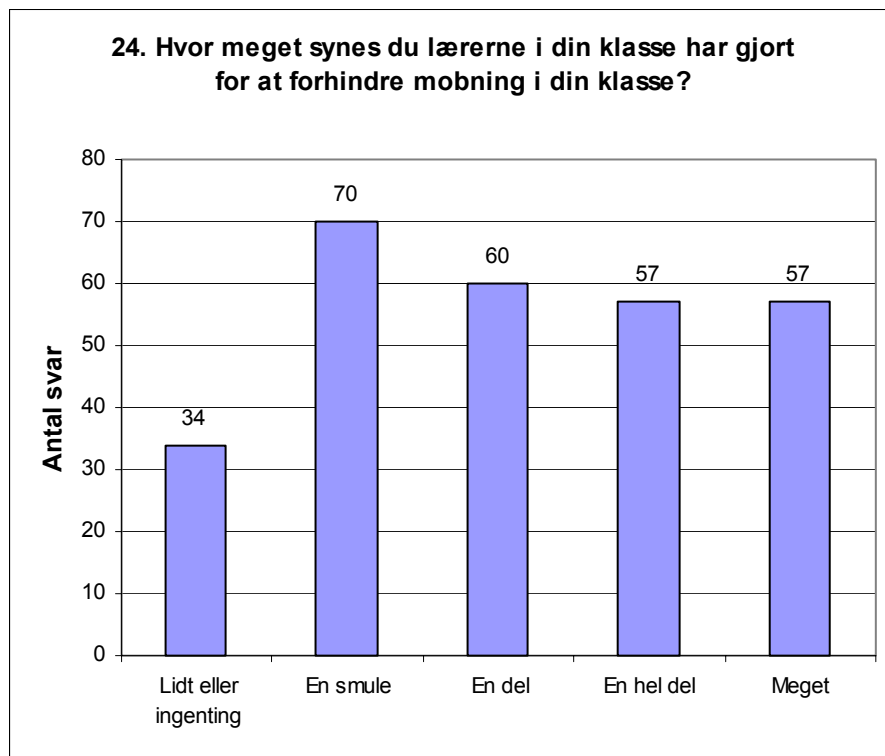
Indsats mod mobning

I alt 29 elever angav, at de "en gang imellem", "ofte" eller "meget ofte" var bange for at blive mobbet (se **figur 19**). Blandt de, der havde oplevet at blive mobbet siden sommerferien, var 40% bange for at blive mobbet, mens kun 7% af de, der ikke havde oplevet at blive mobbet siden sommerferien, var bange for at blive mobbet. Oplevelsen af lærernes indsats mod mobning var meget spredt mellem de forskellige svarkategorier (**figur 20**).

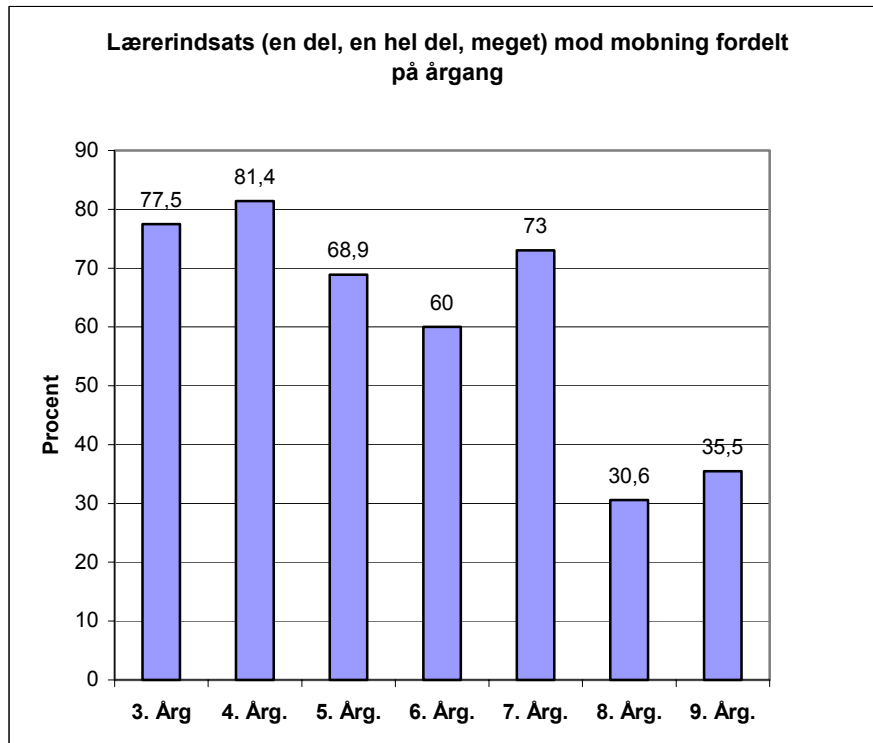
Figur 19. Antal elever, der er bange for at blive mobbet.



Figur 20. Oplevelse af lærernes indsats mod mobning.



Figur 21. Oplevelse af lærerindsats fordelt på årgang

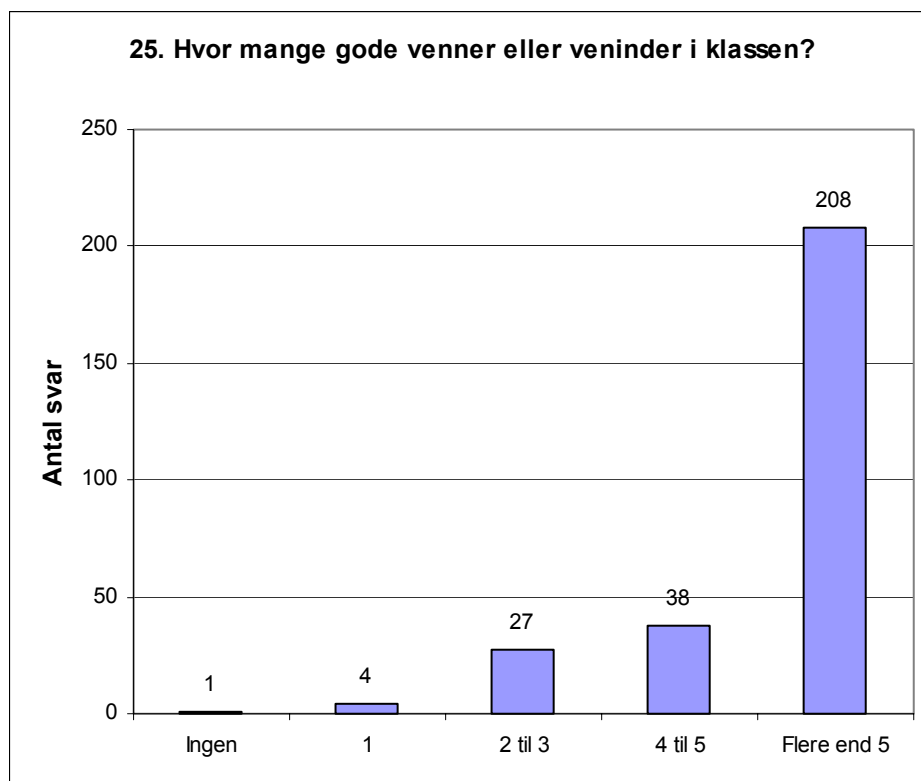


Den oplevede lærerindsats ("Ingenting", "en smule" defineret som *lille indsats* og "en del", "en hel del", og "meget" defineret som *stor indsats*) fordelt på årgange er vist i **figur 21**. Det fremgår her, at den oplevede indsats generelt falder på de ældre årgange (8. og 9. årgang). Dette skal dog sammenholdes med, at den rapporterede forekomst af mobning er ret begrænset på disse årgange. I alt 62,6% oplevede, at lærerne gør "en del" indsats eller mere mod mobning. Dette svarer til de 60% af eleverne i folkeskolen, der mener, at lærerne bestemt gør en indsats mod mobning (DCUM, 2006). Ikke-mobbete elever synes, at lærerne har gjort en større indsats mod mobning (median score: 3,0) end elever, der er blevet udsat for mobning (median score: 2,0), men forskellen er dog ikke statistisk signifikant ($p = 0,19$).

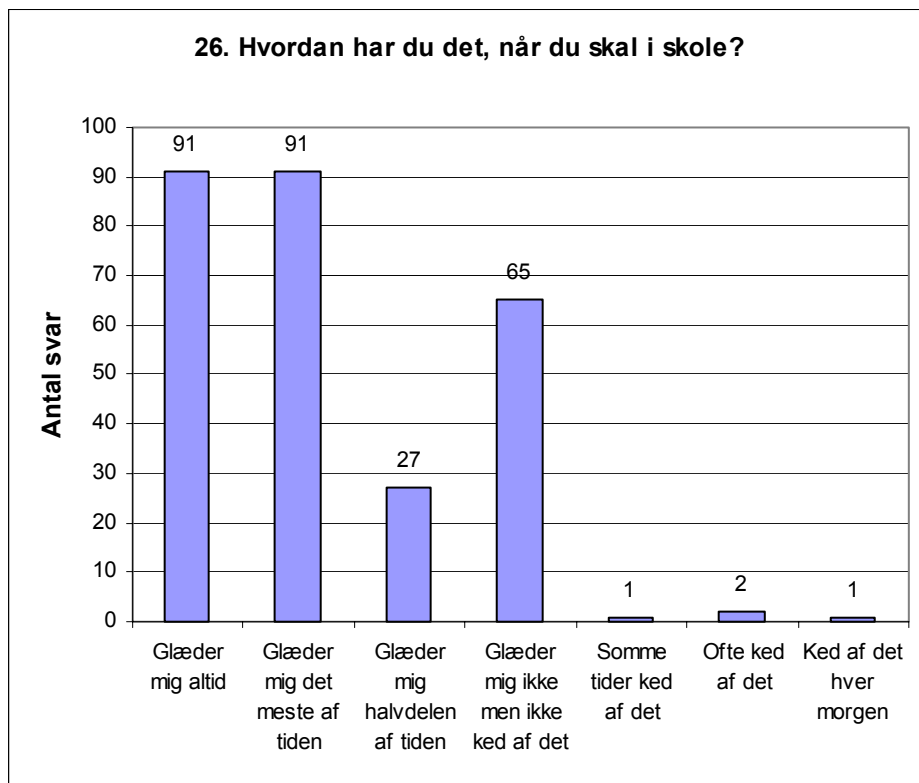
Undervisningsmiljø og generel trivsel

Som det fremgår af **figur 22**, svarer langt de fleste, at de har mindst 2-3 gode venner eller veninder. Ingen mobbede elever svarer, at de ingen venner har i klassen, men mobbede elever har dog en statistisk signifikant ($p < 0,02$) tendens til at have færre venner, end elever, der ikke har været udsat for mobning. Det er først og fremmest de elever, der er blevet mobbet en måned eller længere, der angiver at have færre venner.

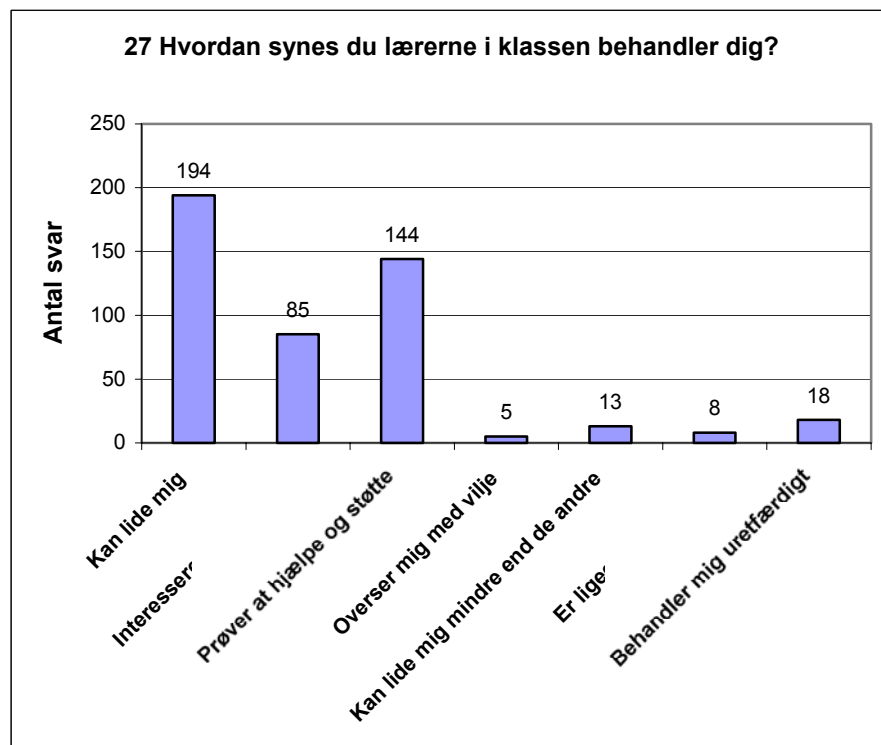
Figur 22. Hvor mange gode venner?



Figur 23. Hvordan har eleverne det, når de skal i skole?



Figur 24. Elevernes oplevelse af, hvordan lærerne behandler dem.



De fleste elever glæder sig til at gå i skole (**figur 23**). I alt 65% glæder sig halvdelen af tiden eller oftere, når de skal i skole, mens de resterende glæder sig ikke. Af disse er det kun 4 elever, der angiver at de er kede af det somme tider, ofte eller altid. Færre elever, der angiver at have været udsat for mobning en sjælden gang eller mere (56%), glæder sig halvdelen af tiden eller oftere til at gå i skole, sammenlignet med elever, der ikke har været udsat for mobning (66%). Forskellen er dog ikke statistisk signifikant ($p = 0,30$). Hvis vi udelukkende ser på de elever, der er blevet mobbet 2-3 gange om måneden eller mere, er der kun 44%, der glæder sig, mod 67% af de ikke-mobbete, og forskellen er statistisk signifikant ($p < 0,05$). Det er interessant at mærke, at trivslen også er lavere blandt elever, der angiver, at de selv har været med til at mobbe. Signifikant ($p < 0,05$) færre af de elever, der selv har været med til at mobbe andre, glæder sig således halvdelen af tiden eller oftere til at gå i skole (44%), end elever, der ikke har mobbet andre (67%).

Tabel 1: Oplevelse af lærernes holdninger til eleven

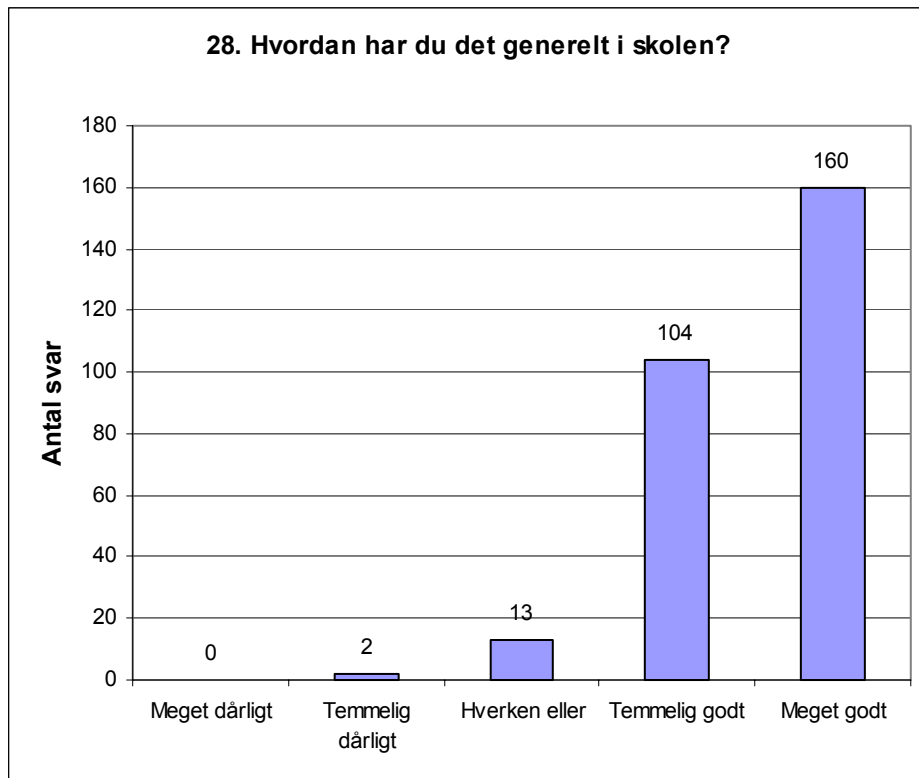
Spørgsmål:	Er blevet mobbet	Er ikke blevet mobbet	Har selv mobbet andre	Har ikke mobbet andre
Jeg føler at lærerne kan lide mig	33% **	71%	44% * (61%)	71%
Jeg føler at lærerne interesserer sig for mig	25%	30%	17% (15%)	31%
Lærerne prøver at hjælpe og støtte mig	33%	52%	66% (62%)	50%
Lærerne overser mig med vilje	2%	0%	2% (0%)	2%
Lærerne kan lide mig mindre end andre børn	0%	5%	5% (8%)	6%
Lærerne er ligeglade med mig	17% **	2%	3% (0%)	0%
Lærerne behandler mig uretfærdigt	17%	6%	28% *** (23%) **	5%

*) $p < 0,05$; **) $p < 0,01$; ***) $p < 0,001$ (tal i parentes angiver tal for mobbere, der ikke selv er blevet mobbet)

Som det fremgår af **tabel 1**, oplever langt de fleste elever, at lærerne kan lide dem, interesserer sig for dem og støtter og hjælper dem (**figur 24**). Der er dog en række signifikante forskelle mellem mobbede og ikke-mobbede elever. Kun 33% af de mobbede elever angiver, at de føler, at lærerne kan lide dem, mens 71% af de ikke-mobbede svarer, at lærerne kan lide dem. Mens 17% af de mobbede elever føler, at lærerne er ligeglade med dem, gælder det kun for 2% af de ikke-mobbede elever. Der er også signifikante forskelle mellem elever, der angiver at have været med til at mobbe og elever, der angiver ikke at have mobbet andre. Således føler kun 44% af mobberne, at lærerne kan lide dem, og 28% føler sig uret-

færdigt behandlet, sammenlignet med hhv. 71% og 5% af ikke-mobberne. Dette kan dog skyldes, at der blandt mobberne er elever, der selv er blevet mobbet. Hvis der i analysen ses bort fra mobbere, der selv er blevet mobbet, er forskellen mellem mobbere og ikke-mobbere ikke længere signifikant for spørgsmålet ”jeg føler at lærerne kan lide mig”. Der er fortsat signifikant flere mobbere, der føler sig uretfærdigt behandlet, når de mobbede mobbere er sorteret fra i analysen.

Figur 25. Generel trivsel.



Elevernes generelle trivsel er angivet i **figur 25**. Ingen elever angiver at have det meget dårligt, mens 2 elever angiver at have det temmelig dårligt. Yderligere 13 elever angiver at have en ringere trivsel ved at svare ”hverken-eller”. Når man sammenligner mobbede med ikke-mobbede elever, angiver flere elever (24%), der har oplevet at være udsat for mobning at have lav trivsel (”Meget dårligt til ”Hverken - eller”) end elever, der ikke har været udsat for mobning (3,5%). Forskellen er ikke statistisk signifikant ($p = 0,45$), formodentlig pga. det lave antal mobbede. Når de mobbede mobbere sorteres fra i analysen, angiver lidt flere mobbere (8%) end ikke-mobbere (5%) at have lav trivsel. Heller ikke her er forskellen statistisk signifikant ($p = 0,62$).

For at søge at finde frem til faktorer, der karakteriserer elever, der er blevet mobbet, gennemførtes en såkaldt logistisk regression med ”Mobbet en sjælden gang eller oftere” som afhængig variabel og 1) køn, 2) selv at have mobbet andre, 3) årgang (3-5. årgang vs. 6-9. årgang), 4) oplevet indsats mod mobning fra lærernes side, 5) Generel trivsel, 6) Angst for at blive mobbet, 7) Lærerne kan lide mig, 8) Lærerne er ligeglade med mig, og 9) Oplevelse når jeg skal i skole som uafhængige variable.

Afhængig variabel: Mobbet en sjælden gang eller oftere.	Odds Ratio	P
<i>Bange for at blive mobbet (Nej = 1; Ja = 2)</i>	5,07	0,002 **
<i>Generel trivsel (lav = 1; høj = 2)</i>	0,16	0,02 *
<i>Selv været med til at mobbe (= 1)</i>	6,40	0,01 **
Køn (dreng = 1; pige = 2)	1,65	0,32
Årgang (3. – 5. årgang = 1; 6. – 9. årgang = 2)	1,53	0,44
Oplevet lærerindsat mod mobning (lav = 1; høj = 2)	0,70	0,50
Lærerne kan lide mig (Nej = 1; Ja = 2)	0,74	0,56
Lærerne er ligeglade med mig (Ja = 1; Nej = 2)	0,67	0,77
Ikke glad, når jeg skal i skole (Nej = 1; Ja = 2)	1,63	0,40

Analysen viser, at det at være mobbet er signifikant forbundet med følgende *selvstændige* forhold, når der bliver taget højde for de øvrige forhold i analysen: 1) At være bange for at blive mobbet, 2) generel lavere trivsel, og 3) selv at have været med til at mobbe. Når der bliver taget højde for de øvrige forhold i analysen, er hverken køn, årgang, oplevet lærerindsats eller de øvrige forhold signifikant forbundet med at være blevet mobbet.

SAMMENFATNING

Fællesbestyrelsen ved N. Kochs Skole (FB) gennemførte i slutningen af september 2006 en spørgeskemaundersøgelse af børnenes indbyrdes relationer for elever fra 3. til 9. årgang. Spørgeskemaet blev sendt per brev til hjemmet og skulle besvares anonymt og returneres senest d. 27 september. Efter en grundig beskrivelse af definitionen på mobning, blev eleverne stillet en række spørgsmål vedrørende mobning og trivsel på skolen. De skulle bl.a. svare på, om de havde oplevet selv at blive mobbet, om de havde kendskab til andre i klassen, der var blevet mobbet, og om de selv havde været med til at mobbe andre elever. Spørgsmålene skulle besvares med reference til perioden siden sommerferien, hvilket svarer til en periode på omtrent to måneder. FB anså en svarprocent på 70 eller højere for værende acceptabel. Efter en rykkerprocedure, der sikrede elevernes anonymitet, havde i alt 84% af eleverne (139 drenge og 142 piger) returneret helt eller delvis udfyldte spørgeskemaer. Resultaterne viste bl.a.:

- 95% af eleverne angiver at have høj grad af trivsel ("temmelig godt" eller bedre)
- 97% af eleverne svarer, at de har 2 eller flere gode venner i klassen. Kun 1 elev svarer, at han eller hun ingen gode venner har og kun 4 elever, at de kun har 1 god ven.
- 65% af eleverne glæder sig halvdelen af tiden eller oftere, når de skal i skole, og kun 4 elever svarer, at de er kedede af det somme tider eller oftere, når de skal i skole.
- 9,3% (26 elever, 11 drenge og 15 piger) havde oplevet at være blevet mobbet en sjælden gang eller oftere siden sommerferien
- 4,3% (12 elever) havde oplevet at være blevet udsat for mobning 2-3 gange om måneden eller oftere siden sommerferien.
- Blandt de 6 "nye" elever, der var indskrevet på skolen efter 5. årgang, som havde besvaret spørgeskemaet, var der en uforholdsmæssig stor andel, som havde svaret, at de var blevet mobbet (50%).
- De tre hyppigste steder, hvor mobningen fandt sted var: 1) skolegården (21 svar), 2) klasseværelset, når lærerne ikke var til stede (17 svar) og 3) gangarealer og fællesrum (11 svar).
- Den hyppigste form for mobning var at "*blive gjort grin med, kaldt grimme ting og blive drillet på en ubehagelig og sårende måde*" (21 svar) og den næsthypigste at andre "*med vilje havde prøvet at holde mig udenfor, prøvet at lukke mig ude fra kammeraterne eller overset mig fuldstændigt*" (7 svar).
- Drenge blev mest mobbet af andre drenge, mens piger blev mobbet af såvel drenge som piger, og de fleste var blevet mobbet af grupper på 2 eller flere elever.

- Der var ingen tegn på sammenhæng mellem antallet af mobbede i klassen og antallet af elever, der havde følt sig drillet – men ikke mobbet.
- 23% (6 elever) af de mobbede elever havde ikke på noget tidspunkt fortalt andre, at de var blevet mobbet, mens resten havde fortalt det til andre børn, klassens lærere eller hjemme.
- Når eleverne ikke havde fortalt, at de var blevet mobbet, var de vigtigste grunde: 1) frygt for repressalier, 2) at de helst ville klare det selv og 3) en holdning om, at ”man ikke skal sladre”.
- 9 elever havde oplevet, at ingen havde forsøgt at hjælpe dem, og angav, at de troede, at det skyldtes, at de andre elever var bange for repressalier.
- Ud af de mobbede elever, der havde oplevet, at lærerne ”ikke havde hjulpet” eller havde ”hjulpet, når de havde set det”, angav de fleste, at grunden var, at lærerne enten ikke vidste det (9 svar) eller ikke vidste, hvad de skulle gøre (4 svar).
- Ca. 40% af eleverne angav, at de havde kendskab til andre i klassen, der var blevet mobbet. Af disse havde 53% set det, men ikke gjort noget. Når de ikke havde gjort noget, sagde 36%, at de var bange for repressalier og 15%, at de var bange for, at det ville blive værre. Andre 15% havde ikke gjort noget, fordi de mente, at den mobbede selv var ude om det, mens 28% ikke mente, at det ”kom dem ved”.
- 14 drenge (10% af drengene) og 4 piger (3% af pigerne) svarede, at de havde været med til at mobbe andre ”en sjælden gang” eller oftere. Den hyppigste form for mobning havde været at ”gøre grin med, sagt grimme ting eller drillet på en ubehagelig og sårende måde”.
- Der var flere elever, som havde været med til at mobbe andre blandt de, der selv havde været udsat for mobning (19%), end blandt de, der ikke havde været udsat for mobning (8%)
- Ca. 10% af eleverne angav, at de var bange for at blive mobbet ”en gang imellem” eller oftere. Kun 7% af de elever, der ikke var blevet mobbet siden sommerferien, var bange for at blive mobbet.
- Næsten 63% af eleverne mente, at lærerne gør ”en del”, ”en hel del” eller ”meget” mod mobning i klassen.
- Flere elever, der har været udsat for mobning (24%), angiver at have lav trivsel (dvs. svarer ”hverken eller” eller ringere på spørgsmålet om, hvordan de har det i skolen), end elever, der ikke har været udsat for mobning (3%).
- Flere elever, der angiver selv at have været med til mobning, angiver at have lav trivsel, end elever, der ikke har mobbet andre. Dette skyldes dog primært, at en del af de elever, der har mobbet andre, selv har været udsat for mobning. Når der tages højde for dette, forsvinder forskellen i trivsel mellem ”mobbere” og ”ikke-mobbere” stort set.

Sammenfattet viser undersøgelsen, at det store flertal af elever på N. Kochs Skole trives og glæder sig, når de skal i skole. Der er dog 26 elever (9,3%) som svarer, at de har været mobbet en sjælden gang eller oftere siden sommerferien (ca. 2 måneder). Af disse oplever 12 elever (4,3%) at have været mobbet 2-3 gange om måneden eller oftere siden sommerferien. Til sammenligning viser den nyeste undersøgelse fra folkeskolen, at omkring 18% af eleverne har været udsat for mobning indenfor de sidste 2 måneder. Elever, der har været udsat for mobning, har generelt lavere trivsel, færre gode venner i klassen og er oftere bange for at blive mobbet, end elever, der ikke har været udsat for mobning. Flere elever, der har været udsat for mobning, har selv været med til at mobbe andre i klassen. Ca. 40% af eleverne angav, at de havde kendskab til andre i klassen, der var blevet mobbet. Af disse havde 53% set det, men ikke gjort noget, bl.a. fordi de var bange for repressalier. I folkeskolen har ca. halvdelen oplevet andre blive mobbet, og halvdelen af disse elever havde ikke gjort noget for at forhindre det. Ca. 63% oplevede, at lærerne gør "en del" eller mere mod mobning. Dette svarer til de 60% af eleverne i folkeskolen, der mener, at lærerne bestemt gør en indsats mod mobning. Den høje svarprocent (84%) kunne tyde på, at resultaterne er troværdige og repræsentative for tilstanden på Kochs Skole. 12% af forældrene i 2003 havde oplevet, at deres barn havde været udsat for mobning. At ca. 9% af eleverne angiver at have været udsat for mobning kan måske skyldes en øget indsats mod mobning i den efterfølgende periode, men dette kan ikke vides med sikkerhed. Der var tilsyneladende ingen sammenhæng mellem antallet af elever i klassen, der var blevet mobbet, og antallet, der var blevet drillet – men ikke mobbet, hvilket ikke tyder på, at mobning hænger sammen med en særlig "drille-kultur" i klassen. Selvom det samlede antal "nye" elever, dvs. elever, der er kommet til efter 5. årgang, som havde besvaret spørgeskemaet er for lille til at man drage klare konklusioner, må man konstatere, at en uforholdsmæssig stort andel af disse (50%) svarede, at de var blevet mobbet. Selvom der, sammenlignet med folkeskolen, er ca. halvt så mange elever på Kochs Skole, der har været udsat for mobning, er det 26 elever for meget. Resultaterne for de enkelte klasser vil blive udleveret til klassens lærere m.h.p. at arbejde videre med at begrænse mobning og forbedre børnenes indbyrdes relationer. FB vil endvidere diskutere resultaterne m.h.p. at udarbejde en generel handlingsplan for skolen.

Appendiks 1: Forældrebreve



Kære forældre

8. september 2006

Relationer mellem børnene – en spørgeskemaundersøgelse blandt eleverne i 3. klasse til og med 9. årgang

Fællesbestyrelsen og ledelsen har tidligere (i forbindelse med tilfredsundersøgelsen i 2003) undersøgt forældrenes oplevelse af børnenes indbyrdes relationer, herunder mobning på skolen. Resultaterne pegede på, at ca. 12% havde oplevet at deres eget barn blev mobbet, og at ca. 30% havde oplevet at andres børn var blevet mobbet.

Disse resultater er selvsagt uacceptable, og vi ønsker nu at forstærke indsatsen for gode relationer mellem børnene og mod mobning. Derfor igangsættes en undersøgelse af, hvordan eleverne selv oplever deres indbyrdes relationer, herunder først og fremmest omfanget af mobning.

Vi vil i klasserne mellem den 11. og 20. september snakke med børnene om mobning, drilleri og lignende for at sikre, at børnene forstår definitionen på mobning.

Den 20. september udsendes et spørgeskema til alle jer forældre. I det tilsendte materiale vedlægges et brev som beskriver proceduren for besvarelsen mv. Spørgeskemaet bedes besvaret hjemme sammen med eleven. Undersøgelsen er anonym, således at eleverne er sikre på, at ingen vil kunne vide, hvad den enkelte elev har svaret.

For at Fællesbestyrelsen og ledelsen har et repræsentativt og pålideligt materiale at arbejde med, skal vi op på en **svarprocent på mindst 70%**. Derfor opfordrer vi alle til at besvare spørgeskemaet og returnere det hurtigst muligt og **senest den 27. september**.

Vi håber på at alle vil hjælpe os med undersøgelsen, således at vi kan fortsætte arbejdet med at blive "verdens bedste skole" for børn.

Tak for hjælpen!

Med venlig hilsen

N. Kochs Skole

Stig Madsen
Skoleleder

Appendiks 2: Brev til lærerne

9. september 2006

Relationsundersøgelsen.

Kære Kolleger

Inden eleverne modtager spørgeskemaet med posten er det vores opgave som klasselærere at vi sammen med børnene får defineret begrebet mobning. Det er vigtigt for undersøgelsens kvalitet at børnene ikke blander drilleri med mobning. Definitionen på mobning er skrevet i det medfølgende forældrebreve, men dette er ikke ensbetydende med at den sag så er klar.

Det er vigtigt at børnene selv gennem eksempler i klassen får sat ord på forskellen mellem drilleri og mobning. På denne måde prøver vi, at skabe en fælles forståelse af begrebet.

Jeg har ikke en opskrift på hvordan snakken i klassen skal forme sig.

Men jeg vil opfordre til at I tager fat i børnenes historier og analyserer dem ud fra definitionen, for derefter at klargøre om den nævnte episode kan defineres som mobning eller blot almindelig spon-tan kærlig drilleri.

Nedenstående er hentet fra en rigtig god hjemmeside omkring mobning. Gå selv ind på www.dr.dk/mobning

Sådan defineres mobning

Den mest udbredte definition af mobning er formuleret af den norske professor Dan Olweus:

“En person bliver mobbet eller chikaneret, når han eller hun gentagne gange og over en vis tid bliver udsat for negative handlinger fra én eller flere andre personer.”

Almindeligt drilleri er ofte spontant og kærligt ment. For at man kan kalde noget for mobning, skal en person altså gentagne gange have været udsat for ubehagelig, nedværdigende eller sårende behandling fra en eller flere personer, der bevidst udfører disse negative handlinger.

Mobning mere end drilleri

Mobning er ikke en almindelig konflikt, hvor styrker og svagheder er ligeligt fordelt mellem de to mennesker eller grupper, der er i konflikt. Ved mobning er forholdet mellem de involverede parter asymmetrisk, dvs. at der er en ubalance i styrkeforholdet mellem de to mennesker, der interagerer. Mobning er de/-n stærkes overgreb mod den svage. Samtidig er der ved mobning ofte tale om en situation, som ikke bare involverer mobbere og ofre, men også medløbere og passive tilskuere, som spiller vigtige roller.

Jurist og sekretariatsmedarbejder i Børns Vilkår, Helle Rabøl Hansen, definerer mobning således:

“Mobning er en gruppes systematiske forfølgelse eller udelukkelse af en enkelt person på et sted, hvor denne person er “tvunget” til at opholde sig.”

Helle Rabøl Hansen integrerer en vigtig pointe i sin definition: at det som oftest ikke er muligt for mobbeofre fysisk at fjerne sig fra problemet.

Størstedelen af den mobning, der foregår blandt børn og unge, sker på skolerne – og selvom der ikke er skolepligt, men undervisningspligt i Danmark, har de fleste børn den opfattelse, at man er tvunget til at gå i skole.

Definitionen skelner samtidigt mellem de to forskellige former for mobning: Den fysiske forfølgelse og den mere passive form, som kan være svær at få øje på.

Der kan ligeledes hentes god inspiration på <http://pub.uvm.dk/1999/mobning> det er uvm`s publikation “Mobning – skal ud af skolen” der ligger der. Et materiale der har været brugt som inspiration i udarbejdelsen af vores egen undersøgelse.

Snakken i klassen skal være gennemført senest d. 20/9.

Kim

Appendiks 3: Informationsskrivelse til forældre

RELATIONER MELLEML BØRNENE: En spørgeskemaundersøgelse blandt elever på 3 – 9 årgang

Kære elever og forældre

Baggrunden for undersøgelsen: Fællesbestyrelsen (FB) ved N.Kochs Skole har tidligere (i forbindelse med tilfredsheds-undersøgelsen) undersøgt *forældrenes* oplevelse af børnenes indbyrdes relationer, herunder mobning på skolen. Resultaterne viste, at ca. 12% havde oplevet, at deres eget barn var blevet mobbet, og at ca. 30% havde oplevet, at andres børn var blevet mobbet. Selvom det svarer til, hvad man ser i Folkeskolen, er disse tal selvsagt uacceptable, og vi ønsker at forstærke indsatsen for gode relationer mellem børnene og mod mobning.

Hvad vil vi undersøge?: Det er i denne forbindelse vigtigt at få et overblik over, hvordan skolens *elever* selv oplever deres indbyrdes relationer, herunder først og fremmest omfanget af mobning. FB ønsker i første omgang at iværksætte en undersøgelse blandt eleverne fra 3. til 9. årgang. Hensigten med undersøgelsen er endvidere at få mere detaljeret information vedrørende eventuelle mønstre i mobning, eksempelvis: hvor foregår mobningen? Er der forskelle mellem drenge og piger? På hvilke årgange er problemet størst? osv. Denne viden vil forbedre lærere, elever og forældres muligheder for at styrke indsatsen.

Spørgeskemaet: Vi har – med inspiration fra det spørgeskema, som anbefales af Undervisningsministeriet – udarbejdet et spørgeskema til undersøgelse af mobning og børnenes indbyrdes relationer. Spørgeskemaet rummer 26 spørgsmål. Vi er opmærksomme på, at eleverne på en enkelt årgang tidligere har besvaret et lignende skema på skolen, men ønsker alligevel at have besvarelser fra denne årgang med i den samlede undersøgelse.

Spørgeskemaet skal besvares hjemme: Vi har erfaringer med, at spørgeskemaer besvaret af eleverne i klassen ikke altid besvares lige seriøst af alle. Elevens besvarelse kan eksempelvis blive påvirket af at skulle besvare skemaet sammen med andre elever. For at sikre så troværdige og ærlige svar som muligt, har vi derfor valgt at bede eleven om at besvare spørgeskemaet hjemme. Eleverne vil dog blive informeret om undersøgelsen i klassen, bl.a. for at sikre, at de har en fælles forståelse af definitionen af mobning.

Anonymitet: Nogle elever kan måske være bekymrede for at svare ærligt. Måske er de bange for, at det går ud over nogen, eller for at det går ud over dem selv. Vi lægger derfor vægt på, at besvarelsen er *anonym*, dvs. at eleven kan være helt sikker på, at *ingen vil kunne vide, hvad den enkelte elev har svaret*.

Forældrenes opgave: Undersøgelsens værdi afhænger helt af, at så mange elever som overhovedet muligt besvarer og returnerer spørgeskemaet. Det er forældrenes opgave: 1) At sørge for, at eleven besvarer spørgeskemaet. 2) At tale med eleven om undersøgelsen og sikre at eleven forstår, hvad der menes med "mobning" (se nedenfor), og hvad der spørges om i de enkelte spørgsmål. 3) At hjælpe eleven – specielt de yngre elever - med at udfylde skemaet, uden at påvirke elevens oplevelse og besvarelse. 4) At sørge for, at alle spørgsmål besvares, og at det udfyldte skema bliver lagt i den vedlagte kuvert og returneret. **Der skal ikke skrives navn på kuverten! Kuverten skal afleveres til lærerne i klassen, som ved afkrydsning på en liste vil sikre, at alle har afleveret. Vi understreger, at ingen vil kunne vide, hvad den enkelte elev har svaret.**

Hvad mener vi med mobning?: Vi vil gerne sikre, at alle har den samme opfattelse af, hvad der menes med "mobning". Nedenfor er en beskrivelse af, hvad der menes med mobning. Tal med hinanden om mobning, så I er sikre på, hvad der menes:

En elev bliver mobbet, når en anden elev, eller flere andre elever – siger grimme og ubehagelige ting til en anden pige eller dreng, gør nar eller bruger sårende øgenavne – helt overser en, eller med vilje prøver at lukke en ude fra kammeraterne –slår, sparker, river i håret, skubber eller lukker ham eller hende inde – fortæller løgne eller spreder falske rygter om en, eller sender ubehagelige sedler (eller SMS-er, e-mails, chat-beskeder) og prøver at få de andre til ikke at kunne lide en anden pige eller dreng – og den slags ting. Ved mobning sker sådan noget *gentagne* gange, og det er vanskeligt for den, der bliver udsat for det, at forsvare sig.

Mobning er altså *ikke* almindeligt drilleri, som sker en gang imellem, men grimme, ubehagelige, ondsksfulde ting, som bliver sagt eller gjort gentagne gange for at såre og udelukke en pige eller dreng, og som betyder at han eller hun bliver ked af det og føler sig udenfor.

Med venlig hilsen

Fællesbestyrelsen ved N.Kochs Skole

Appendiks 4: Spørgeskema

SPØRGESKEMA-UNDERSØGELSE: HVORDAN HAR ELEVERNE I DIN KLASSE DET MED HINANDEN?

Kære elev på N.Kochs Skole

I dette spørgeskema vil vi bede dig om at svare på nogle spørgsmål om din oplevelse af, hvordan børnene i din klasse (eller på din årgang, hvis du går på 6., 7. eller 8. årgang) har det med hinanden. På Kochs Skole accepterer vi ikke mobning, og vi er derfor særligt interesserede i at vide, om du har oplevet mobning i din klasse.

Inden du besvarer spørgeskemaet skal du tale med dine forældre om skemaet og om hvad mobning er, så vi er sikre på, at du ved, hvad vi mener, når vi spørger om mobning. **Læs instruktionen grundigt** sammen med dine forældre, så du er sikker på, at du ved, hvad de enkelte spørgsmål går ud på.

Det er vigtigt, at du tager undersøgelsen alvorligt og **svarer så ærligt som muligt**. Det handler om, hvad du selv oplever. Nogle elever kan måske være bekymrede for, om deres svar vil gå ud over nogen, eller om man kan blive straffet, hvis man "sladrer". At svare ærligt på spørgsmålene i dette skema er ikke at sladre. Tværtimod er det meget vigtigt, at skolen får at vide, hvis nogen bliver mobbet og har det dårligt i klassen. Din besvarelse er helt anonym, dvs. **ingen vil kunne finde ud af, hvad netop du har svaret**. Du skal heller ikke fortælle, hvem der bliver mobbet eller hvem der mobber, hvis det sker i din klasse. Husk:

En elev bliver mobbet, når en anden elev, eller flere andre elever – siger grimme og ubehagelige ting til en anden pige eller dreng, gør nar eller bruger sårende øgenavne – helt overser en, eller med vilje prøver at lukke en ude fra kammeraterne –slår, sparker, river i håret, skubber eller lukker ham eller hende inde – fortæller løgne eller spreder falske rygter om en, eller sender ubehagelige sedler (eller SMS'er, e-mails, chat-beskeder) og prøver at få de andre til ikke at kunne lide en anden pige eller dreng – og den slags ting. Ved mobning sker sådan noget **gentagne** gange, og det er vanskeligt for den, der bliver udsat for det, at forsvare sig.

Mobning er altså **ikke** almindeligt drilleri, som sker en gang imellem, men grimme, ubehagelige, ondsksfulde ting, som bliver sagt eller gjort gentagne gange for at såre og udelukke en pige eller dreng, og som betyder at han eller hun bliver ked af det og føler sig udenfor.

Hvordan besvarer du skemaet?

Spørgsmålene i spørgeskemaet vil se ud som i eksemplet nedenfor:

1.Hvordan har du det i frikvartererne?

- 1: meget dårligt
- 2: temmelig dårligt
- 3: hverken godt eller dårligt
- 4: temmelig godt
- 5: meget godt

Du skal svare på spørgsmålene ved at sætte kryds ved det tal, som passer bedst på dig. Hvis du har det temmelig godt i frikvartererne, sætter du et kryds ved bogstavet foran 'temmelig godt' –altså tallet 4. Hvis du har det meget dårligt, sætter du krydset ved tallet foran 'meget dårligt', altså tallet 1, osv. Ved de fleste spørgsmål skal du kun sætte et kryds. Tænk dig godt om, inden du svarer. Du skal *ikke* skrive dit navn i skemaet. På den måde vil ingen få at vide, hvad du har svaret på spørgsmålene.

Husk at besvare alle spørgsmål!

Alle spørgsmålene handler om dine oplevelser og om, hvordan du har haft det siden sommerferien på Kochs Skole. Læs hvert spørgsmål og alle svarmulighederne grundigt, inden du svarer!

1. Hvilken klasse går du i?

3A, 3B, 4A, 4B, 5A, 5B, 6. årgang (tidligere A klassen), 6. årgang (tidligere B-klassen), 6. årgang (ny elev), 7. årgang (tidligere A-klassen), 7. årgang (tidligere B-klassen), 7. årgang (ny elev), 8. årgang (tidligere A-klassen), 8. årgang (tidligere B-klassen), 8. årgang (ny elev), 9A, 9B.

2. Er du en dreng eller pige?

1: Dreng.
 2: Pige.

3. Hvor ofte er du blevet mobbet af andre børn siden sommerferien? (husk at læse ovenfor, hvad vi mener med mobning) (Sæt kun et kryds)

1: Jeg er ikke blevet mobbet på skolen siden sommerferien.
 2: Det er kun sket en sjælden gang.
 3: 2 eller 3 gange om måneden.
 4: Omtrent 1 gang om ugen.
 5: Flere gange om ugen.
 6: Jeg er ikke blevet mobbet, men jeg er blevet drillet en gang i mellem.

4. Hvis du er blevet mobbet, på hvilken måde er du blevet mobbet? (Sæt flere krydser, hvis du er blevet mobbet på flere måder).

1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
 2: Jeg er blevet gjort til grin, blevet kaldt grimme ting, og blevet drillet på en ubehagelig og sårende måde.
 3: Andre elever har med vilje prøvet at holde mig udenfor, prøvet at lukke mig ude fra kammeraterne eller overset mig fuldstændigt.
 4: Jeg er blevet slået, sparket, revet i håret, skubbet, lukket inde.
 5: Andre elever har spredt løgne eller falske rygter om mig og prøvet at få andre til ikke at kunne lide mig.
 6: Penge eller andre ting er blevet taget fra mig eller ødelagt.
 7: Jeg er blevet truet eller tvunget til at gøre noget, som jeg ikke havde lyst til at gøre.
 8: Jeg er blevet udsat for ubehagelige ord eller kommentarer om min hudfarve eller indvandrerbaggrund.
 9: Jeg er blevet kaldt sjofle ting eller blevet drillet med kommentarer, der handler om noget seksuelt (pik, kusse, bøsse, lebber eller lignende).
 10: Jeg er blevet mobbet på andre måder.

5. I hvilken klasse går den eller de elever, der har mobbet dig? (Sæt kun et kryds)

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: I min egen klasse.
- 3: I andre klasser.
- 4: Både i min egen og andre klasser.

6. Er du mest blevet mobbet af drenge, piger eller af både drenge og piger? (Sæt kun et kryds)

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: Jeg er mest blevet mobbet af drenge.
- 3: Jeg er mest blevet mobbet af piger.
- 4: Jeg er blevet mobbet af både drenge og piger.

7. Hvor mange elever er du blevet mobbet af? (Sæt kun et kryds)

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: Mest én elev.
- 3: Af en gruppe på 2-5 elever.
- 4: Af en gruppe på mere end 5 elever.

8. Hvor længe er du blevet mobbet? (Sæt et kryds)

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: Det varede et par uger.
- 3: Det varede ca. en måned.
- 4: Det varede flere måneder.

9. Hvis du er blevet mobbet, hvor er mobningen foregået? (Sæt flere krydser, hvis du er blevet mobbet flere steder).

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: I klassen i timerne.
- 3: I klasseværelset, når lærerne ikke var der.
- 4: På gangene, i fællesrummet.
- 5: I skolegården.
- 6: I idræt.
- 7: Når vi har været på tur eller udflugt.
- 8: I fritidsordningen/klub Grøn.
- 9: Jeg har fået sårende eller truende beskeder med SMS, E-mail, eller i et "chat-rum" (f.eks. Arto).

10. Hvis du er blevet mobbet, har så du fortalt andre, at du er blevet mobbet? (Sæt flere krydser, hvis du har fortalt flere, at du er blevet mobbet).

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: Jeg har ikke fortalt det til nogen.
- 3: Jeg har sagt det til andre børn i klassen.
- 4: Jeg har sagt det til en eller flere af klassens lærere.
- 5: Jeg har sagt det til andre voksne på skolen (som ikke er mine lærere).
- 6: Jeg har sagt det til min mor, far eller anden voksen derhjemme.
- 7: Jeg har sagt det til andre (end de personer, som er nævnt ovenfor).

11. Hvis du ikke har fortalt det til andre, hvad er den vigtigste grund? (Sæt flere krydser, hvis der er mere end en vigtig grund til, at du ikke har fortalt det).

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: Jeg fortalte det ikke, fordi jeg var bange for, at de, der mobber mig, ville hævne sig på mig.
- 3: Jeg fortalte det ikke, fordi jeg synes, at man ikke skal sladre om andre.
- 4: Jeg fortalte det ikke, fordi jeg ikke troede, at de voksne ville tro på mig.
- 5: Jeg fortalte det ikke, fordi jeg ikke troede, at det ville nytte noget at fortælle det.
- 6: Jeg fortalte det ikke, fordi jeg helst ville klare det selv.

12. Hvis du er blevet mobbet, har du så fået hjælp af andre børn i klassen? (sæt kun et kryds)

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: Der er ingen i klassen, der har prøvet at hjælpe mig.
- 3: Der er 1 eller 2 af de andre børn i klassen, der har prøvet at hjælpe mig.
- 4: Der er 3 – 5 af de andre børn i klassen, der har forsøgt at hjælpe mig.
- 5: De er mange af de andre børn i klassen, der har forsøgt at hjælpe mig.

13. Hvis de andre børn ikke har prøvet at hjælpe dig, hvad tror du grunden er til det? (sæt kun et kryds)

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: De har været bange for selv at blive drillet eller mobbet.
- 3: De har været ligeglade.
- 4: De har syntes, at det var OK, at jeg blev mobbet.

14. Hvis du er blevet mobbet, har du så fået hjælp af lærerne i klassen? (sæt kun et kryds)

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: Lærerne i klassen har ikke prøvet at hjælpe mig.
- 3: Lærerne har hjulpet mig, når de har set, at jeg er blevet mobbet.
- 4: Lærerne har taget det op i klassen.
- 5: Lærerne har talt med de elever, der har mobbet mig.
- 6: Lærerne har både taget det op i klassen og talt med de elever, der har mobbet mig.

15. Hvis lærerne ikke har prøvet at hjælpe dig, hvad tror du så selv er grunden til det? (sæt kun et kryds)

- 1: Jeg er ikke blevet mobbet siden sommerferien.
- 2: De har ikke vidst, at jeg blev mobbet.
- 3: De har været ligeglade.
- 4: De har ikke vidst, hvad de skulle gøre.

16. Ved du at andre i klassen er blevet mobbet (siden sommerferien)? (sæt kun et kryds)

- 1: Nej, jeg kender ikke til, at andre i klassen er blevet mobbet.
- 2: Ja, jeg ved, at en i klassen er blevet mobbet.
- 3: Ja, jeg ved, at 2-3 i klassen er blevet mobbet.
- 4: Ja, jeg ved at flere end 3 elever i klassen er blevet mobbet .

17. Hvad har du gjort, hvis du har set, at andre i klassen er blevet mobbet (siden sommerferien)? (sæt flere krydser, hvis du har gjort flere ting)

- 1: Nej, jeg kender ikke til, at andre i klassen er blevet mobbet.
- 2: Jeg har set andre i klassen er blevet mobbet, men jeg gjorde *ikke* noget.
- 3: Jeg sagde til de, der mobbede, at de skulle lade være.
- 4: Jeg fortalte lærerne, at der var nogen der mobbede.

18. Hvis du har set andre i klassen blive mobbet, men ikke har gjort noget ved det, hvad var så grunden til, at du ikke gjorde noget? (sæt kun et kryds)

- 1: Jeg kender ikke til, at andre i klassen er blevet mobbet.
- 2: Jeg gjorde ikke noget, fordi jeg var bange for, at det skulle gå ud over mig selv.
- 3: Jeg gjorde ikke noget, fordi jeg syntes, at den der blev mobbet selv var ude om det.
- 4: Jeg gjorde ikke noget, fordi jeg var bange for, at det ville gå endnu mere ud over den, der blev mobbet.
- 5: Jeg gjorde ikke noget, fordi jeg ikke synes, det kom mig ved.

19. Hvor ofte har du selv været med til at mobbe andre elever (siden sommerferien) (sæt kun et kryds)

- 1: Jeg har ikke mobbet andre elever siden sommerferien.
- 2: det er kun sket en sjælden gang.
- 3: 2 eller 3 gange om måneden.
- 4: Flere gange om måneden.

20. Hvis du har været med til at mobbe andre (siden sommerferien), på hvilken måde har du mobbet eller været med til at mobbe? (Sæt flere krydser, hvis du har mobbet på flere måder).

- 1: Jeg har ikke været med til at mobbe nogen siden sommerferien.
- 2: Jeg har gjort ham/hende til grin, kaldt ham/hende grimme ting, og drillet på en ubehagelig og sårende måde
- 3: Jeg har med vilje været med til at prøve at holde ham/hende udenfor, prøve at lukke ham/hende ude fra kammeraterne eller overse ham/hende fuldstændigt
- 4: Jeg har været med til at slå, sparke, rive i håret, skubbe, lukke ham/hende inde
- 5: Jeg har været med til at sprede løgne eller falske rygter om ham/hende og har prøvet at få andre til ikke at kunne lide ham/hende.
- 6: Jeg har været med til at tage penge eller andre ting fra ham/hende eller ødelagt hans/hendes ting
- 7: Jeg har været med til at true eller tvinge ham/hende til at gøre noget, som han/hun ikke havde lyst til at gøre.
- 8: Jeg har sagt ubehagelige ord eller kommentarer om hans/hendes hudfarve eller indvandrerbaggrund
- 9: Jeg har kaldt ham/hende sjofle ting eller har drillet med kommentarer, der handler om noget seksuelt (pik, kusse, bøsse, lebber eller lignende).
- 10: Jeg har været med til at mobbe på andre måder siden sommerferien

21. Har din lærer (eller en anden voksen på skolen) snakket med dig om, at du har mobbet andre elever i klassen (eller på skolen) siden sommerferien? (sæt kun et kryds)

- 1: Nej, de har ikke snakket med mig om det på skolen.
- 2: Ja, de har snakket med mig om det på skolen en enkelt gang.
- 3: Ja, de har snakket med mig om det på skolen flere gange.
- 4: Nej, jeg har ikke mobbet nogen (siden sommerferien).

22. Har de voksne derhjemme snakket med dig om, at du har mobbet andre elever i klassen (eller på skolen) siden sommerferien? (sæt kun et kryds)

- 4: Nej, jeg har ikke mobbet nogen, og de voksne derhjemme har ikke talt med mig om det.
- 1: Nej, hjemme har de ikke snakket med mig om det.
- 2: Ja, hjemme har de snakket med mig om det en enkelt gang.
- 3: Ja, hjemme har de snakket med mig om det flere gange.

23. Siden sommerferien: Hvor ofte har du været bange for at blive mobbet af andre elever på skolen? (sæt kun et kryds)

- 1: Aldrig.
- 2: En sjælden gang.
- 3: En gang imellem.
- 4: Ofte.
- 5: Meget ofte.

24. Hvor meget synes du, at lærerne i din klasse har gjort for at forhindre mobning i klassen? (sæt kun et kryds)

- 1: Meget lidt eller ingenting.
- 2: En smule.
- 3: En del.
- 4: En hel del.
- 5: Meget.

25. Hvor mange gode venner eller veninder har du i klassen? (sæt kun et kryds)

- 1: Jeg har ingen god ven eller veninde i klassen.
- 2: Jeg har 1 god ven eller veninde i klassen.
- 3: Jeg har 2 eller 3 gode venner eller veninder i klassen.
- 4: Jeg har 4 eller 5 gode venner eller veninder i klassen.
- 5: Jeg har flere end 5 gode venner eller veninder i klassen.

26. Hvordan har du det, når du skal i skole om morgenen? (sæt kun et kryds)

- 1: Jeg glæder mig altid til at komme i skole.
- 2: Jeg glæder mig til at komme i skole det meste af tiden.
- 3: Jeg glæder mig til at komme i skole en del af tiden.
- 4: Jeg glæder mig ikke til at komme i skole, men jeg er heller ikke ked af at skulle i skole.
- 5: Jeg er ked af at skulle i skole en del af tiden.
- 6: Jeg er ked af at skulle i skole det meste af tiden.
- 7: Jeg er ked af at skulle i skole hver morgen.

27. Hvordan synes du, at lærerne i klassen behandler dig? (Sæt flere krydser, hvis du synes at flere af tingene passer på din oplevelse).

- 1: Jeg føler at lærerne kan lide mig.
- 2: Jeg føler, at lærerne er interesserede i mig.
- 3: Jeg synes, at lærerne prøver at hjælpe og støtte mig.
- 4: Jeg synes, at en eller flere af lærerne overser mig med vilje.
- 5: Jeg føler at en eller flere af lærerne kan lide mig mindre end de andre elever i klassen.
- 6: Jeg føler at en eller flere af lærerne er ligeglad med mig.
- 7: Jeg synes, at en eller flere af lærerne behandler mig uretfærdigt.

28. Hvordan har du det generelt i skolen? (sæt kun et kryds)

- 1: Meget dårligt.
- 2: Temmelig dårligt.
- 3: Hverken godt eller dårligt.
- 4: Temmelig godt.
- 5: Meget godt.

Mange tak for hjælpen!